Latvijas Vēstnesis

Redakcija: Rigā, Lielā Ķēniņa ielā 24, Tālrunis: 6-59. Kantoris: Lielā Ķēniņa ielā 28. Tālrunis: 6-60. Ekspedicija: Lielā Ķēniņa ielā 24 Pasta kaste 34. Abonešanas maksa: Pa pastu un Rigā ar piesūtīšanu: Par gadu — 22 lati, par ½ gadu — 12 lati, par ¼ gadu 6 ls 50 sant., par 1 mēnesi — 2 ls 50 sant. Rigā bez piesūtīšanas 2 lati mēnesī. Uz Lietavu un Igauniju iekšzemes maksa. Uz ārzemēm — 4 ls mēn.

agrakais „Baltijas Wehstnesis"

B. Dīriķa dibinats 1868. gadā.

Iznāk darbdienās.

Sludinajumu maksa: Priekšpusē 80 sant., tekstā 70 s., sludinajumu daļā: firmu un izpriecu sludinajumi 25 sant., pārejie sludinajumi 16 sant. par vienslejigu petitrindiņu, plus 50% sludinajumu nodoklis. — Ārzemju sludinajumi 100% dārgāki.

Numurs maksā 10 santimi.

№ 272. Ceturtdien, 3. decembrī 1925.

Kristines Meierowiz tragiskà nahwe.

Tragiskà wehsts.

Schodeen, ap pusweenpadsmiteem peeswana muhsu sinotajs.

— Pirms pusstundas noschahwusees Kristine Meierowiza kundse...

— Kas noschahwees? Atkahrtoju jautajumu.

— Kristine Meierowiza, pirms pusstundas. Tuhlin brauzu turpu. Kriminalpolizijas eerednī jau aisbraukuschi.

Wehl negribas tizet. **Bet tragiskà wehsts apstiprinajas.**

Tragiskà nahwe.

R. **Schoriht sawà dsihwokli Waldemara ceļà Nr. 33 atrasta gultà noschahwusees Kristine Meierowiz-Bakman.**

Wakar parastà laikà Meierowiz kundse atgreezusees no kantora un pehz pusdeenam dewusees gulet.

Peewakarà pee winas eeraduschees architekts Schtalbergs ar kundsi un Meierowiz kundses mahsa, Anna Bakman. Pehz wakariņam, kuras pawadija omuligàs farunàs, weesi aisgahja uz mahjam, bet Meierowiz kundse pehz plkst 11 dewàs gulet.

Schoriht, plkst. 9, kad parasti nama preekschà peebrauz automobils, kurà Meierowiza kundse brauza uz kantori, kalpone peeklauweja pee fawas kundses gulamistabas durwim, **un, nejaušu atbildi, eegahja istabà.**

Istabà wiņš bija kluss un Meierowiza kundse guleja nekustedamàs gultà. Peeejot tuwak pee gultas, kalpone eeraudsija, ka

Kristine Meierowiz miruši.

Pee winas atrada masà kalibra brauninu, ar kuru wina sew bija eeschahwusi taisni sirdì. Nahwe, azimredsot, bija eestahjusees azumirkli. Schahweena trokšņi dsihwokli neweens nebija dsirdejis.

Schoriht eerabàs dsihwokli polizijas ahrsts Lokenbergs, prokurors un ismekleschanas teesnesis, kuri tragisko notikumu ismeklè.

Kr. Meierowiza noschahwusees gultà.

Schoriht pehz plkst. 9 kalpone atradusi sawu kundsi gultà noschahwuschos. Plkst. 10 eerabàs polizija, prokurors, ahrsts un kriminalpolizija ar fotografu; bet laikraksstu sinotajus neeelaida Kahds Goldbergs, kas usdewàs par nelaika Meierowiza beedri, attaisijis trepju durwis, pat usaizinaja tos, atstaht preekschistabu. Izdewàs usziņot, ka wakarwakarà pee Meierowizes bijis arch. Stahlbergs, ar kuru kopà wina paehdusi wakarinas, pehz tam weena lasijusi pa paradumam laikrakstus un ap 12 nakti M. aisgahjusi gulet.

Schahweens naw dsirdets.

Gulamà istaba atrodas dsilà dibenistabà un newens naw dsirdejis schahweenu. Kad schoriht parastà laikà wina nepeezehluses, kalpone eegahjusi gulamistabà raudzitees. Wina atrasta noschahwusees gultà. Lode eeschauta kruztis zaur sirdi, tà kà wina bijusi uz weetas pagalam.

Sehras pehz wihra un neweiksmes tirdsneezibà.

Pehz wihra nahwes wina bija wisu laiku stipri ismisusi un meklejusi apmeerinajumu, peedalotees swinigos aisluhgumos pareiztizigo katedralè, lai gan bija luterane. Nesen schahdi aisluhgumi notikuschi 3 deenas un naktis no weetas. Eespaidu darijusi ari leelà neweiksme winas tirdsneezibas usnehmumà ar miljonos leelreem saudejumeem. Paschnahwibas wakarà wina turpretim bijusi wisai meeriga un pat jautraka, nekà parasti.

Kà nelaike pehdejà laikà dsihwojusi.

Kristine Meierowiz pehdejà laikà dsihwojusi loti noflehgti, tadehl ari loti reteem sinami winas dwehseliskee pahrdsihwojumi. Skaidrs ir tas, ka **leelu lomu winas paschnahwibà buhs spehlejuschi weikalneezisskee apstahkli.** Pehdejà laikà tika noteikti runats, ka Kristines Meierowiz weikali pahrdsihwo krisi. Schahdas sinas peenahza ari no ahrsemem, kuru firmas jau fahka israhdit neustizibu winas usnehmumeem. Kristine Meierowiz pati bij isteikusees, ka zerot tikt pahri weikalus apdraudoschàm gruhtibam. Personas, kuras tuwak pasina nelaiki, apgalwo, ka Kristine Meierowiz pehdejà laikà sabeedribà naw rahdijusees, un reti ar kahdu sagahjusees. **Ikdeenas ta apmeklejusi Mescha kapus,** pat wairak reises, daschreiz pat wehlu wakarà. Leelu lomu winas dwehseles dsihwè spehleja **skumjas pehz miruschà wihra, sairusè dsihwe un ari gruhtais weselibas stahwoklis.** Kristine Meierowiz flimoja ar plauschu un kakla diloni. Schweizes labakee spezialisti jau pirms wairak gadeem bij apgalwojuschi, ka **nelaikei atlizis dsihwot tikai ihsu laiku.**

Domajams, ka Kristine Meierowiz pahrwareja slimibu tikai ar sawu gribas spehku, gribudsihwot. Tagad, kur galwenee pamati winas dsihwei sairuschi, laikam, bij sudusi pati griba dsihwot. Kristine Meierowiz, kà zihweks ar stipru gribas spehku un weikalneezees dahwanam nebuhtu warejusi aiseet no dsihwes weikala gruhtibu dehl ween. **Paschnahwibas cemeslu wajag meklet winas personigà tragedijà.**

Par Kristines Meierowiz dsihwes gaitu

zirkulè daschadi nostahsti. Skaidrs ir tas, ka nonabaga graudneeka meitas wina pratusi saweem spehkeem ween kluht par weenu no spilgtakàm personibam tirdsneezibà Latwijà. Winas weikalneezisko karjeras sahkumu sekmejis schihds O., kursch dewis tai eespehju papildinat izglihtibu, eemahzijis weikalneezibas panchmeenus un mirstot atstahjis ari sinamu kapitalu.

Kristine Meierowiz personigà dsihwè bij **firsnigs un labsirdigs zilweks.** Wina pabalstija mahkslinieckus, dewa daudz ari labdarigeem mehrkeem, bes ka plaschaka sabeedriba to sinatu.

Atrasta deenas grahmata.

Kr. Meierowizes dsihwoklì atrasta deenas grahmata, kurà wina **paschnahwibas preekschwakarà eerakstijusi, ka winas dsihwe paleekot ar katru deenu tumschaka un druhmaka** un ka winas weenigà wehleschanàs tagad esot saweenotees nebuhtibà ar sawu nelaiki wihru.

Waldibas jautajumà.

Zentra apweeniba schodeen apspreeda labà bloka preekschlikumu pabalstit winu waldibas sastahdischanà. Zentra apweeniba neatrada par eespehjamu labà bloka preekschlikumu peenemt ne preekschà liktàs bases, ne ari darba programas sinà. Zentra apweeniba neatrod preekschà likto basi — 47 punktu balsis par peeteekoschu waldibas sastahdischanai. Darba programa saimneezisskà un sewischki laukšaimneezibas pabalstischanas laukà ir nenoteikta. Skolu leetà labà spahrna programa stahw uz weedokla, kursch ir gluschi pretejs tam, kahdu aisstahw zentra apweeniba, proti — weenotu skolu. Eekschejà politikà zentra apweeniba neatsihst, ka paschreisejee semes apstahkli prasitu pehz administrativo pilnvaru paplaschinaschanas uz kahrtejàs likumdoschanas rehkina. Kà leelu truhkumu labo bloka darba programà zentra apweeniba usskata to, ka tani nekas naw minets par jaunsaimneezibu nostiprinaschanu un agraràs reformas konsekwentu iswešchanu, gahdajot, peemehram, par papildu semes fondu u. t. t. Zentra apweenibas usdewumà O. Ronahzs schodeen plkst. 11 deenà pasinoja labo bloka preekschstahwim A. Bergam Zentra apweenibas atbildi uz bloka preekschlikumu.

Sozialdemokratu un Zentra apweenibas farunas par programas sastahdischanu wakar wehl nenoweda pee weenoschanàs. Sozialdemokrati peekahpjas pret jaunsemneeku prasibu weenigi muischu zentru sadalischanas jautajumà, bet domstarpibas palika nenolihdsinatas jautajumà par galwas naudas atzelschanu uz laukeem, par lauku zelu laboschanas nastu sadalischanu uz wiseem walsts eedsihwotajeem; tàpat weenoschanos wehl nepanahza minoritatu jautajumà. Schos jautajumus, kà ari ispostito preekschstahwju prasibas, kuras tika preekschà zeltas wehl tikai wakar, apspreedis schodeen.

Bij. aisargu no alas preekschneeka F. Gulbja leeta a gabalteesà.

Schodeen Rigas apgabalteesa sahka isteesat bijuschà aissargu nodalas preekschneeka Gulbja leetu. (Skat. 3. lapp.). Sehdi wada 1. nodalas preekschsehdetajs Bergtals, apsuhdsibu usturr prokurora beedrs E. Wegners, aisstahwis sw. adwokata palihgs Ruberts. Naw eeraduschees daschi ziwilprasitaji, kambehl winu ziwilprasibu nolemj atstaht bes zaurskatischanas. 9 neeraduschos leczineekus nolehma sodit. Leetas gaitu turpina. Apsuhdsetee par wainigeem neatsihstas.

Ofizials paziņojums par muischneeku petiziju.

B. Tautu saweenibas sekretariats ofiziali pasinojis nuhsu pastahwigam delegatam pee Tautu saweenibas K. Duzmanim, ka bij. **muischneeku petiziju padome dezembra sesijà neapspreedis.**

Amerikanu kapitalistu pahrstahwis pee finansu ministra.

V. Amerikanu kapitalistu pahrstahwis Mahlers eerades no Nujorkas Rigà turpinat farunas ar finansu ministri par Latwijas ahrejo usnehmumu.

Diplomatiskà kronika.

B. Muhsu pastahwigais delegats pee Tautu Saweenibas K. Duzmans uz Schenewu isbrauks sestdeen.

Muhsu optanti Leetuwà.

B. Sakarà ar pastahwoscho aisleegumu eewest Latwijà no Leetawas lopus un lopbaribu, muhsu pahrstahwiba Leetuwà luhgusi ahrleetu ministriju nahkt preti muhsu Leetuwà atrodoschos optantu pahrnahkschanai Latwijà, pahrlaischot winu lopus pahr robeschu sem weterinarwaldes kontroles. Leetuwà atrodas 50 lihdz 60 optantu gimenes, kuras wehlas pahrnahkt Latwijà.

Kad meklēja wadus!

Schodeen ap pulksten. 11 deenà muhsu redakcijai bija nogreesta telefona satiksme ar pilsehtu. Uz peeprasijumu mums paskaidroja, ka „meklejinot wadus". Teescham gan telefona pahrwalde atradusi scheem mehginajumeem ihsto laiku — wissteidzamakà redakcijas darba laikà!

Sadedsinati 112,5 miljonu rubli.

V. Schodeen sinansu ministrija sade sinaja 112.500.000 r. nederigas un saplehstas walsts kases rubļu sihmes.

Pati sadedsinaschana weenkahrscha: baltos kitetos tehrpto walsts kontroles pahrstahwja Zelma un kredita departamenta wized-rektora R. Baltgaila klaatbuhtnè 3 jaunkundses meerigi eesweesch krahsni pusmiljonu rubļu pakas ar „lihdakam". Tuh stots rotu zilatàs un lozitàs „lihdakas" un „ojoli" stipri aptaukoti un sadega gaischà leesmà.

Jaunu wadibu sastahda Deemants?

LTA. Rewelè, 2. dezembri. Tamms schowakar sinoja riigikogu presidentam, ka winam **naw isdewees sastahdit jauno kabinetu.** Tuhlin pehz tam parlamenta presidents aizinaja pee sewis semneeku saweenibas, darba partijas, tautas partijas un kristigàs saweenibas pahrstahwjus un apspreedàs par paschreisejo stahwokli. Domajams, ka parlamenta presidents ustizès waldibas sastahdischanu **semneeku saweenibas wadonim — swehrinatam adwokatam Decmantam.**

Polu studentu-komunistu aresti.

Warschawà, 1 dez. Politiskà polizija Warschawà apzeetinajusi polu komunistu partijas zentralàs komitejas jaunatnes sekziju. Apzeetinaschana isjaukusi leelu ustraukumu, jo jaunatnes komitejas sastahwà eegahjuschi wairaki Warschawas uniwersitates studenti. Izmekleschana turpinas.

Anglu-izsihdzina sawu floti.

LTA. Londonà, 2. dez. Angku apakschnamà pasinots, ka admiralitate nolehmusi **nekawejot uzahrdit irihs kreiserus, peezus manizijas kugus, astonpadsmit isnihzinatajus, septinas semnhdeuslaiwas** un tschetrus zitus karakugus.

Greekijai jamaksà 30 miljoni.

Londonà, 2. dezembri. „Morning Post" sino, ka uz Tautu saweenibas izmekleschanas komisijas sleedzeenu pamata, **Greekijai nahkschotees par sawa karaspeka eebrukumu bulgaru teritorijà makfat Bulgarijai 10.000.000 lewu kontribuzijas un bes tam 20 miljonu lewu** par nodariteem saudejumeem.

Meera sarunas ar druseem isjukuschas.

LTA. Londonà, 2. dez. No Beirutas sino, ka tur eeradees jauneezeltais Franzijas wirskomisars Sirijà de Schuwenels. **Sarunas ar Sirijas insurgentu wadoneem izjukuschas pehdejo pahrmehrigo prasibu dehl.** Drusi starp zitu usstahjuschees par apgabala pilnigu ewakuaziju no frantscheem un weetejàs waldibas eezelschanu.

Ari rumani panahkuschi weenoschanos.

LTA. Nujorkà, 2. XII. Starp rumanu un amerikanu delegazijam Rumanijas parahda nokahrtoschanas jautajumà panahkta weenoschanàs, pehz kuras **46½ miljoni dolaru leelais rumanu parahds jadsehsch 62 gados,** pee kam pirmos gados jamaksà 3, bet wehlakos 3½ %.

Amerikanu lidotaju tragedija.

Nujorkà, 3. XII. Diwi amerikanu flotes lidotaji **dasnujuschi galu, winu hidroplaneem sadurotees 3000 pehdu augstumà** wirs Sant-Di-Ego lihtscha.

Danu semkopji pasewina darba algas.

B. Danu semkopji nahkuschi pee slehdseena, ka pastahwoi tagadejàm darba algam, winu tuwojas saimneezisskai krisei. Sakarà ar to nolehmuschi **jau dezembrì pamasinat algas 10 prozentu apmerà.**

Maskawas schacha turnirs.

Bogolubows atkàl uswar, Laskera isredses top wahjakas.

15. kahrtà Kapablanka uswareja Tartakoweru, bet Bogolubows — Subarewu; **Torre uegaiditi saudeja Jetsam, Laskers pret Lewenfischu laikam saudès,** winu partija pahrtraukta.

16. kahrtà Laskers beidsa neisschkirti ar Tartakoweru, Torre ar Rubinsteinu, Bogolubows pret Semischu eeguwa kwalitati un beigu spehlè tam jauswar. Partija pahrtraukta, tapat labak stahw Kapablanka pahrtrauktà partijà pret Schpilmanu.

Pehz 16. kahrtas beidsa spehlet pahrtrauktàs partijas. **Stahwoklis pagaidam schahds:** 1. weetà tahlu preekschà pahrejeem **SSSR meistars Bogolubows +11½** no 14 (un 2 nepabeigtas); 2. Laskers +10½ no 14 (1 nepab.); 3. Torre +9½ no 15; 4. Kapablanka +9 no 15 (1); 5. Romanowskis +9 no 15.

Pehz pahrtraukto partiju pabeigschanas uz **treschu weetu lai am izbihdisees Kapablanka,** jo partiju pret Schpilmanu winsch droschi winnès. Tad winsch paliks Lasserim tikai ½ punkta eepakal, bet Torrem ½ punkta preekschà. Bogolubows wiseem preekschà buhs 2—3 punktus.

J. Mts.

Laskers no jauna saudejis.

LTA. Maskawà, 2. dez. Maskawas schacha turnirà Laskers saudeja pret Lewenfischu. Bogolubows, winnedams sawu partiju, tagad ar 13 punkteem stahw Laskeram par 3 punkteem preekschà.

Jaunakàs sinas.

Noteikumi par karawihru eetehrpu.

R. Kara ministrija izstrahdajusi noteikumus par atwalinato karawihru teesibam, walkat kareiwju eetehrpu. Noteikumi eesneegti teesletu ministrijas kodifikazijas nodalai zaurskatischanai.

Nošitees kareiwis.

R. Krihtot no wesuma, nošitees uz Leepajas schosejas 1. Leepajas kahjneeku pulka kareiwis Sidorows. Minetais kareiwis bija isbrauzis diwjuhgu ratos rotas wajadsibam pehz mahleem. Gribedams sasildities, kareiwis uz wesuma peezehlees stahwus un, islaidis no rokam groschus, sahzis rokas wihzinat. Tani brihdi sirgi satruhkuschees un **kareiwis atmuguriski nokritis no wesuma uz schosejas brugi, pahrsisdams sew pakausi.** Relaimigais uz weetas miris. Issinu turpina.

Leetawa slehdz tirdsneezibas lihgumu ar Ameriku.

LTA. Kaunà, 3. dez. Leetawas waldiba, pehz laikrakstu sinam, paschlaik apspreesch jautajumu par tirdsneezibas lihguma noslehgschanu ar Amerikas Saweenotàm Walstim.

Danu-tscheku tirdsneezibas kamera likwideta, kaut gan winas darbiba bijusi loti sekmiga, bet par daudz dahrgi ismaksajusi. Izpalizis ari no Tschekoslowakijas gaiditais gadskahrtejais pabalsts.

Reimonts smagi slims.

Smagi saslimis eewehrojamais polu rakstneeks, Nobela premijas laureats Wladislaws Reimonts. Rakstneeka weselibas stahwoklis loti nopeetns.

Ari Kiplings slims.

LTA. Londonà, 2. dezembri. Angku rakstneeks Redjards Kiplings, kuru wehl nesen Londonà godinaja, saslimis ar bronchitu. Wina stahwoklis deesgan nopeetns.

Ari Londonas autobusi streiko.

LTA. Londonà, 2. dezembri. 2500 Londonas omnibusu kalpotaji isskludinajuschi streiku, lihdz ar to omnibusu satiksme pilsehtà eewehrojami traucēta.

Wahzi paaugstina besdarbneeku pabalstu.

LTA. Berlinè, 2. dezembri. Reichstaga sozialpolitiskà komisija nolehmusi paaugstinat par 30 proz. pabalstu besdarbneekeem.

Neredsets aukstums Wahzijà.

LTA. Berlinè, 2. dez. Wahzijas daschados apwidos walda stingrs sals, kursch Pomeranijà sasneedz 18 gr. Schletinas osta sahk aissalt.

Pret Paolino zihnisees ari Samsons-Kerners.

LTA. Berlinè, 2. dezembri. Pehz boksa sazihtsies Breitenschtreters-Paolino beigam, kuzà wahzu meistars no spaneescha tika uswarets, pehdejais tuhlin tizis isaizinats uz jaunu sazihksti no bijuschà Wahzijas meistara Samsona Kernera.

Newainigos zel amatos.

Romà, 3. dez. „Idea nationale" sino, ka Mateotti leetà apsuhdsetais Marinelli, kuru prokuratura tagad atsinusi par newainigu, eezelis tagad par sasistu partijas administrativo generalinspektoru.

Laiks 4. dezembrì:

Weegli, rihtos mazrunn seemeku wehji. Leelasko daļu skaidrs. Sals rostum daļà lihdz — 11, austrumu daļà lihdz — 20. Schoriht juhrà Rinaschu zalonà plahna ledus sega. Zitur Latwijas peekrastè ledus naw.

Waj minoritatem ir pamats schehlotees?

Latwijas widusskolas un arodskolas.

Papildinot apskatu par Latwijas skolu stahwokli un attihstibu (sk. „L. W." Nr. 261) schreis peegreesisimees widusskolam un arodskolam, pee kuru isweidoschanas un noorganiseschanas ir wisbeeschaki schkehpi krustoti.

Widusskolu organiseschanas un isweidoschanas darbs sahkàs faktiski 1919. un 1920. gadà. Ir noorganisets neween plaschs widusskolu tihkls, bet ari isweidota skolu programa, peeskanojot to walsts un tautas ihpatnibam. Widusskolu tihkla attihstiba kopsch 1920. gada raksturojas schahdi:

Skolu mahzibas waloda	1919./20. mahz. gadà	1920./21. mahz. gadà	1921./22. mahz. gadà	1922./23. mahz. gadà	1923./24. mahz. gadà	1924./25. mahz. gadà
Latweeschu	39	46	60	62	67	67
Wahzu	13	9	10	11	11	11
Leelkreewu	12	23	25	34	28	22
Baltkreewu					2	3
Schihdu	4	8	9	9	10	16
Polu	—	1	3	3	3	2
Leischu	—	—	—	—	1	—
Jaukta mahzibas waloda	—	—	—	—	—	5
Kopà	68	87	107	119	122	126 *)

Kopsch 1919. g. widusskolu skaits ir gandrihs dubultojees. Schinì laikà latweescheem nahkuschas klaht 27 widusskolas, wahzeescheem skolu skaits reduzejees par 2 skolam, kreeweem peeaudsis par 13, schihdeem — 11, poleem — 3 un ar jauktu mahzibas walodu — par 5 skolam. Proporzioneli atteezigàs tautibas eedsihwotaju skaitam widusskolu skaita peeaugums pee zittauteescheem ir leelaks nekà pee latweescheem. Un wispahri nemot zittauteescheem skolu skaits ir leelaks nekà latweescheem, salihdsinot ar eedsihwotaju daudzumu. To wislabak raksturo sekoschi skaitli.

Pehz 1925. g. tautas skaitischanas atsewischku tautibu eedsihwotaju skaits bija sekoschs:

		Skolu skaits ar atteezigàs tautibas mahz. walodu	Eedsihwotaju skaits uz 1 widusskolu
Latweeschi	1.354.126	67	20.211
Wahzeeschi	70.964	11	6.451
Leelkreewi	193.648	22	8.802
Baltkreewi	38.010	3	12.610
Schihdi	95.675	15	6.378
Poli	51.143	3	17.048
Leischi	23.192	—**)	—

Schee skaitli nepahrprotami rahda, ka widusskolu sinà minoritates ar pehdejàm ir labak apgahdatas. Kamehr latweescheem weena widusskola nahk zaurmehrà uz 20.211 eedsihwotajeem, wahzeescheem ta ir uz 6451, schihdeem — 6378, leelkreeweem uz 8802 eedsihwotajeem. Ari baltkreeweem un poleem schis skaitlis ir daudz masaks. Tà tad schehlotees par minoritatu skolu truhkumu un nazionali-kulturelo prasibu apspeeschanu te ir neweetà. Bet wiseem wehl buhs atminà asee pahrmetumi no zittauteeschu puses, kad usraudsibu par winu skolam nodewa izglihtibas ministrijai uz wispahrejeem noteikumeem. Schis solis bija nepeezeeschams tikai tambehl, lai neatkahrtotos tahdi gadijumi, kahdi nahza preekschà poku widusskolà Daugpili, kur skolu jaunatni audzinaja Latwijai naidigà garà.

Widusskolu skaits Latwijà, salihdsinot ar zitàm semem, ir loti leels. Tà pirms kara eedsihwotaju skaits uz weenu skolu bija (M. Skujeneeks. Latwija.):

	Skolu skaits	Uz 1 widusskolu eedsihwotaju	Skolneeku
Latwija	98	26.100	251
Norwegija	91	26.300	171
Belgija	191	36.100	176
Wahzija	1529	42.500	265
Schweize	86	43.800	188
Greekija	51	51.600	124
Kreewija	1687	84.500	273
Rumanija	64	93 100	266
Serbija	27	108.200	277

Tà tad skolu skaita sinà Latwija pahrsneedz daudzas Eiropas walstis.

Pirms kara Latwijà bija 98 widusskolas ar 22.600 skolneekeem, kamehr 1924. gadà 126 widusskolas ar 22.598 skolneekeem, t. i. weena widusskola nahkas zaurmehrà uz 14.641 eedsihwotaju. Skolu skaits tà tad ir par 28 leelaks nekà pirms kara, kamehr skolneeku skaits ir gluschi tas pats. Ja nem wehrà, ka pirms kara Latwijas eedsihwotaju skaits bija 2.552.000, bet 1925. g. — 1.844.805, tad redzam, ka widusskolu skolneeku skaits pret pirmskara laiku, proporzioneli eedsihwotaju skaitam, ir daudz leelaks. Ilustrazijas dehl peewedisim sekoschus skaitkus. Pirms kara uz katreem 1000 eedsihwotajeem skolu apmekleja 10,18 behrni, 1924. g. — 13,87.

Skolotaju skaits widusskolàs 1924./25. m. g. bija 2297 personas, t. i. zaurmehrà uz weenu skolu nahk 18,2 skolotaji. Schis skaits ir samehrà leels, bet isskaidrojams ar to, ka pee daudzàm widusskolam ir nodibinatas t. s. paralelàs klases, kas prasa skolotaju skaita paleelinaschanu. Skolotaju skaita sinà minoritatu skolas

*) Schint skaitli neestilpst Kr. Waldemara juhrskola laukšaimneezibas skolas un ari semakàs arodu skolas.

**) Widusskolas ar leischu mahzibas walodu peeskaititas skolam ar jauktu mahzibas walodu.

Bij. aisargu no alas preekschneeka F. Gulbja leeta a gabalteesà.

Schodeen Rigas apgabalteesa sahka isteesat bijuschà aissargu nodalas preekschneeka Gulbja leetu. (Skat. 3. lapp.). Sehdi wada 1. nodalas preekschsehdetajs Bergtals, apsuhdsibu usturr prokurora beedrs E. Wegners, aisstahwis sw. adwokata palihgs Ruberts. Naw eeraduschees daschi ziwilprasitaji, kambehl winu ziwilprasibu nolemj atstaht bes zaurskatischanas. 9 neeraduschos leczineekus nolehma sodit. Leetas gaitu turpina. Apsuhdsetee par wainigeem neatsihstas.

Ofizials paziņojums par muischneeku petiziju.

B. Tautu saweenibas sekretariats ofiziali pasinojis nuhsu pastahwigam delegatam pee Tautu saweenibas K. Duzmanim, ka bij. **muischneeku petiziju padome dezembra sesijà neapspreedis.**

Amerikanu kapitalistu pahrstahwis pee finansu ministra.

V. Amerikanu kapitalistu pahrstahwis Mahlers eerades no Nujorkas Rigà turpinat farunas ar finansu ministri par Latwijas ahrejo usnehmumu.

Diplomatiskà kronika.

B. Muhsu pastahwigais delegats pee Tautu Saweenibas K. Duzmans uz Schenewu isbrauks sestdeen.

Muhsu optanti Leetuwà.

B. Sakarà ar pastahwoscho aisleegumu eewest Latwijà no Leetawas lopus un lopbaribu, muhsu pahrstahwiba Leetuwà luhgusi ahrleetu ministriju nahkt preti muhsu Leetuwà atrodoschos optantu pahrnahkschanai Latwijà, pahrlaischot winu lopus pahr robeschu sem weterinarwaldes kontroles. Leetuwà atrodas 50 lihdz 60 optantu gimenes, kuras wehlas pahrnahkt Latwijà.

Kad meklēja wadus!

Schodeen ap pulksten. 11 deenà muhsu redakcijai bija nogreesta telefona satiksme ar pilsehtu. Uz peeprasijumu mums paskaidroja, ka „meklejinot wadus". Teescham gan telefona pahrwalde atradusi scheem mehginajumeem ihsto laiku — wissteidzamakà redakcijas darba laikà!

Jaunu wadibu sastahda Deemants?

LTA. Rewelè, 2. dezembri. Tamms schowakar sinoja riigikogu presidentam, ka winam **naw isdewees sastahdit jauno kabinetu.** Tuhlin pehz tam parlamenta presidents aizinaja pee sewis semneeku saweenibas, darba partijas, tautas partijas un kristigàs saweenibas pahrstahwjus un apspreedàs par paschreisejo stahwokli. Domajams, ka parlamenta presidents ustizès waldibas sastahdischanu **semneeku saweenibas wadonim — swehrinatam adwokatam Decmantam.**

Polu studentu-komunistu aresti.

Warschawà, 1 dez. Politiskà polizija Warschawà apzeetinajusi polu komunistu partijas zentralàs komitejas jaunatnes sekziju. Apzeetinaschana isjaukusi leelu ustraukumu, jo jaunatnes komitejas sastahwà eegahjuschi wairaki Warschawas uniwersitates studenti. Izmekleschana turpinas.

Anglu-izsihdzina sawu floti.

LTA. Londonà, 2. dez. Angku apakschnamà pasinots, ka admiralitate nolehmusi **nekawejot uzahrdit irihs kreiserus, peezus manizijas kugus, astonpadsmit isnihzinatajus, septinas semnhdeuslaiwas** un tschetrus zitus karakugus.

Greekijai jamaksà 30 miljoni.

Londonà, 2. dezembri. „Morning Post" sino, ka uz Tautu saweenibas izmekleschanas komisijas slehdseenu pamata, **Greekijai nahkschotees par sawa karaspeka eebrukumu bulgaru teritorijà makfat Bulgarijai 10.000.000 lewu kontribuzijas un bes tam 20 miljonu lewu** par nodariteem saudejumeem.

Meera sarunas ar druseem isjukuschas.

LTA. Londonà, 2. dez. No Beirutas sino, ka tur eeradees jauneezeltais Franzijas wirskomisars Sirijà de Schuwenels. **Sarunas ar Sirijas insurgentu wadoneem izjukuschas pehdejo pahrmehrigo prasibu dehl.** Drusi starp zitu usstahjuschees par apgabala pilnigu ewakuaziju no frantscheem un weetejàs waldibas eezelschanu.

Ari rumani panahkuschi weenoschanos.

LTA. Nujorkà, 2. XII. Starp rumanu un amerikanu delegazijam Rumanijas parahda nokahrtoschanas jautajumà panahkta weenoschanàs, pehz kuras **46½ miljoni dolaru leelais rumanu parahds jadsehsch 62 gados,** pee kam pirmos gados jamaksà 3, bet wehlakos 3½ %.

Amerikanu lidotaju tragedija.

Nujorkà, 3. XII. Diwi amerikanu flotes lidotaji **dasnujuschi galu, winu hidroplaneem sadurotees 3000 pehdu augstumà** wirs Sant-Di-Ego lihtscha.

Danu semkopji pasewina darba algas.

B. Danu semkopji nahkuschi pee slehdseena, ka pastahwoi tagadejàm darba algam, winu tuwojas saimneezisskai krisei. Sakarà ar to nolehmuschi **jau dezembrì pamasinat algas 10 prozentu apmerà.**

ir labwehligakâ stahwoklî. Latweeschu widusskolâs uf weenu skolotaju ir 11,7 skolneeki, wahzeeschu — 9,9, schihdu — 7,8, leelkreewu — 7,0, polu — 6,0, baltkreewu — 4,7 un skolâs ar jauktu mahzibas walodu — 4,7 skolneeki.

No wisâm widusskolam walsts ustur 44, pafchwaldibas — 24, beedribas — 30 un priwatas personas — 30 widusskolas.

Pehz tautibas widusskolu apmekletaji sadalas sekoschi: latweeschi — 14.717 (65,13 proz.), wahzeeschi — 1780 (7,88 proz.), leelkreewi — 1066 (4,72 proz.), baltkreewi — 177 (0,78 proz.), schihdi — 4065 (17,99 proz.), poli — 532 (2,35 proz.), leischi — 130 (0,57 proz.), igauni — 54 (0,24 proz.) un pahrejâs tautibas — 77 (0,34 proz.). Skatotees atsewischkas tautibas skolenu sagrupejumâ pehz apmeklejamâs skolas mahzibas walodas redsam deesgan sawadu ainu: Kamehr latweeschu widusskolas ir noteikti latwiskas — 96,35 proz. no skolenu skaita ir latweeschi un tikai 3,65 proz. — zittauteeschu behrni, zittauteeschu skolâs schis skaits ir zitads. Peemehram, skolas ar kreewu mahzibas walodu apmeklê: 11,34 proz. latweeschu, 5,36 proz. wahzeeschu, 30,15 proz. kreewu, 45,93 proz. — schihdu, 4,18 proz. — polu u. t. t. Deesgan leels prozents latweeschu ir ari wahzu widusskolâs. Noteek tà tad neapschaubama latweeschu pahrkreewoschana un, kà redsams, ne masums ir latwju, kas naw mahzijuschees zeenit un saprast latwju nacionalâs skolas zenteenus.

No wisu widusskolu skolneeku skaita 46,46 proz. ir sehni un 53,54 proz. meitenes.

Pee aroda skolam buhtu peeskaitamas lauksaimneezibas, meschkopibas, dahrskopibas, bischkopibas, peensaimneezibas, amatneezibas u. z. skolas. Scho skolu skaits ir loti mass, kaut gan prasiba attoezigâs saimneezigâs nosarês pehz praktiski sagatawoteem darbineekeem ir loti leela. Kà sinams, minetà tipa skolâs galwenà wehriba teek peegreesta skolneeku praktiskai sagatawoschanai atteezigam arodam un ne tik daudz teorijai. LaukSaimneezibas, dahrskopibas u. z. tamlihdsigu skolu attihstiba raksturojas schahdi:

	Skolu skaits	Skolotaju skaits	Skolenu skaits
1921. g.	19	46	637
1922. „	28	77	1050
1923. „	37	104	1645
1924. „	40	111	1950

Skolu skaits kopsch 1921. g. ir wairak nekà dubultojees, kamehr skolneeku skaits ir peeaudsis trihskahrtigi. Tas leezina, ka wajadsiba pehz schim skolam ir loti leela un ka winu nosihme muhsu lauku kulturas pazelschanà ir peenahzigi nowehrteta. 1924./25. m. g. pastahwoschâs laukSaimneezibas skolas sadalas sekoschi: 4 laukSaimneezibas skolas ar tschetrgadeju kursu — 579 skolneeki; 28 lauki. skolas ar diwgadeju kursu — 996 skolneeki; 1 dahrskopibas skola ar 63 skolneekeem; 3 mahjturibas skolas ar 169 skol.; 2 siwkopibas skolas ar 59 skoln. un 1 peensaimn. un lopkopibas skola ar 62 skolneekeem. Leela dala no schim skolam teek usturetas na weetejam pagastu beedribam, kaut gan ari walsts sneedz sinamas subsidijas. No wisâm schim skolam Widsemê darbojas 14, Kursemê — 7, Semgalê — 10 un Latgalê — 9. Kur pagastu beedribas rosigakas, tur ari skolu skaits ir leelaks.

No semakam aroda skolam 1924./25. m. g. pastahv 15, to starpâ ar latweeschu mahzibas walodu — 9, wahzu — 2 un schihdu — 4. No minetâm skolam walsts ustur — 6, pafchwaldibas eestahdes — 3 un organizacijas — 6. Skolneeku skaits aroda skolâs tanî paschâ laikâ bija 2017, to starpâ 1730 sehni un 287 meitenes. Pehz tautibam arodu skolu skolneeki sadalas schahdi: latweeschi — 1480, wahzeeschi — 192, kreewi — 39, schihdi — 240, poli — 39, leischi — 15, pahrejo tautibu — 12.

Par arodskolu nosihmi un wajadsibu un schi skolu tihkla paplaschinoschanu pehdejâ laikâ ir daudz runats. Tuwakâ nahkotnê war sagaidit

4 proz. alus noraidits.

Zik walsts eenem no alus nodokleem?

Saeimas komisijà neteescho nodokłu departamenta direktors Kalninsch aprahda, ka pee mums schuhpiba naw gahjusi plaschumâ. Alkohola patehrinsch uf weenu eedsihwotaju ir tikai weenas treschdalas apmehrà no pirmskara daudzuma un 2 reises masaks kà Igaunijà. Padomijà schuhpibu apkarojuschi ar „pee seenas" litschanu un tagad eewedot monopolu. Sewischki schogad **famasinajees alus patehrinsch un walsts eenahkumi** no ta: **1921. gadà** isleetots 3.575.590 alus litri un eenemts 518.123 ls; **1922. g.** — 5.239 227 litri; eenemts 1.575.768 ls; **1923. g.** — 10.179.500 litru, — 3.053 850 ls; **1924. g.** — 12.873.800 litru, — 3.517.651 ls; **1925. g.** lihdz 1. aprilim 2 586.800 litru — 730.366 ls, bet no 1. aprila lihdz 1. nowembrim 3.354.508 litru, eenemts 936.335 latu. Tà tad **schogad eenahkumi famasinajuschees par 45,1 prozenteem.** Pehz budscheta neteescho nodokłu departamentam wajadsetu eenemt 3 miljonu latu, bet paredsams droschi majaks eenehmums par 1.200.000 latu. Djertuwes paschwaldibas chaotiski slehdjot: drihz buhs 30—40 kilometru leels attahlums bez reibinoschu dsehreenu pahrdotawas. Tur jeed ritenu krogi. Paschwaldbam newar peeschkirt leelaku teesibu krogu slehgschanâ.

Reinhards atbild, ka handischu bruhwê spirta dahrguma behl. Naw jaskumsi, ka walsts majak eenems no alkohola. Tas par wairakeem miljardeem ir saudsejis tautas spehku. Alus daritawu strahdneeku delegats Hollanders aprahda, ka schuhpibas apkaroschanas likums 35—70% no wiseem bruhschu strahdneekeem laupijis maizi. Bez tam schis likums famasinajis darbus stikla un korku fabrikâs. Ap 2000 strahdneeku saudejuschi darbu. No alus zilweks newarot apreibt. (?)

Schuhpibas apkaroschanas likums weizinajis tikai spirta patehrinu, tamdehl to warot nosaukt par „alus apkaroschanas" likumu. Balsoschanà ar wisâm balsim. Dubinam lihdzi nebalsojot, P. Schimana eerosinajumu 4% alu usstatit par nereibinoschu, treschà apstiprinâjumâ noraida. Weenprahtigi peenem preekschlikumu, ka wisâs telpâs, kur pahrdod reibinoschus dsehreenus waj usturas reibinoschu dsehreenu patehretaji, iskarams schuhpibas apkaroschanas likums. Dr. Reinhards wehl eesnedz preekschlikumu, ka reibinoschu dsehreenu tirgotawu attahlums no skolam, basnizam u. t. t. naw mehrams pa tuwako satiksmes zeku, bet gan taisnu gaisa liniju, reh mot no tuwakà kroga waj skolas u. t. t. stuhra. Preekschlikumu ar 3 pret 2 balsim peenem. Weenprahtigi peenem, ka ja paschwaldiba krogu slehdz, tad tas wairs naw nekur pahrsuhdjams; ja turpretim isdod atlauju krogu atwehrt, tad lehmums apstriprinams no augstakas eestahdes. —R.—

finanu rosibu jaunu skolu dibinaschanâ. Sagatawojot praktiskus darbineekus, aroda skolas pamasam neween masinâs lihdzschinejo bezdarbneeku skaitu, bet nowehrsis ari to turpmako produzeschanu. Nebuhtu leeki leelos walsts pabalstus, kas teek isdoti bezdarbneeku usturaschanai, isleetot jaunu arodskolu eerihkoschanai. Schee isdewumi wisai walstij nestu leelu jwehtibu. S.

Eelschseme.

Zik eerednu strihpojis spaidu budschets?

R. Ar spaidu budschetu bez eeinterefeto reforu pahrstahwju sinas finansu ministrijas budschetu nodala wehl strihpojusi **664 eerednu**: isglihtibas ministrijà — 20, juhrneezibas departamentà — 16, satiksmes ministrijà — 13, semkopibas ministrijà — 100, statistiskà pahrwaldê — neweenu, teesleetu ministrijà — 4, eekschleetu ministrijà — 380 (uz polizijas darbineeku rehkina), tautas labklajibas ministrijà — 61, ahrleetu ministrijà — neweenu un finansu ministrijà — 50 eerednu. Starpreforu komisija bija jau strihpojusi 847 eerednus.

Waj jaunsaimneekeem jamaksà seezinu parahds?

R. Schini jautajumà paschwaldibas departaments paskaidro eeinteresetcem pagasteem, ka jaunsaimneekeem peeschkirtâs un no muischu semem atdalitâs saimneezibas sanemtas newis no agrako muischu semju ihpaschneekeem, uz kureem gulstas regulatiwo naturalo nodewu parahdi, bet no Latwijas walsts. Tà tad jaunsaimneezibas naw saistitas ar agrakeem noteikumeem par regulatiwâm nodewam un no jaunsaimneekeem schis nodewas newar peedsiht administratiwâ kahrtâ, kas paredsets nodewas peedzenot no agrakâm muischam un wezsaimneezibam.

R. **Leepaja.** Okupazijas laika atleekas? Zenkones eelâ Nr. 23, laku fabrikas schkuhni atrasta semê eerakta kaste ar 25 wahju rokas granatam, 25 rahmischt ar schauteem patronam un kastite ar kahdu nesinamu weelu. Tà kà sprahgstoschâs weelas stipri sa-

ruhsejuschas, domà, ka tâs atleekas no wahju okupazijas laika. Atradums nodots artilerijas laboratorijà.

Aispute. Lehtaku maisi grib gahdat weetejas strahdneeku kooperatiws, eerihkojot sawu maises zeptuwi. Pilsehtas dome eerosinajusu pabalstot atlahwa zeptuwei telpas pilsehtas waldes namâ, kuras remontès uz pilsehtas rehkinu. Tàpat dome usdewa waldei ruhpetees par dsihwoklu krises nowehrschanu, jo patlaban daschas gimenes spiestas dsihwot kaut kahdâs telpâs. Al.

Walmeera. Dram. teatri 6. dez., pulkst. 7 wak., Anri Bernsteina „Saglis" ar Liliju Schtengel.

Alunaschi. Meesta domes wehleschanas bij 28. un 29. nowembri. Pirms wehleschanam norisinajâs karsta wehleschanu zihna, pee kam abas puses zentâs weena otru nomelnot. Bij jaeewehl 12 domneeki. Eewehleja 6 domneekus no labajeem un 6 no kreisajeem. Tà tad ne weena, ne otra puse naw eeguwusi domè wairakumu un jaunâs domes darbiba buhs atkariga no daschadàm nejauschibam. — Pilsehtas teesibas prasa meests, kai gan tani tikai ap 900 eedsihwotaju. Drihzumà Saeima apspreedis likumu par pilsehtas teesibu peeschkirschanu Alunascheem. Meesta eedsihwotaji ar interesi gaida isnahkumu. A—s.

Krustpils. Nopostità un karâ loti zeetuši pilsehta jaht atplaukt: laba eelas, zel uzlabjas, eerihko elektribu u. t. t. Pilsehtas paschwaldibai plaschi nodomi gahdibà par wispahreju labeerihzibu, tamdehl tai peeschkirti no walsts fonda 14 gruntsgabali daschadàm wajadsibam, kà: pilsehtas waldes nama, slimnizas, pamatskolas, polizijas nama, nespehjneeku patwerstmes, ugunsdsehseju telpu, lopkautuwes, pilsehtas bibliotekas un zitu ehku zelschanai. Tàpat peeschkirti gruntsgabali tirgum, pilsehtas parkam, uhdens filtreschanas eestahdei, pahrzeltuwes laukumam un zitàm wajadsibam. Redsama laba griba par wisu to gahdat, bet realiseschana, protams, atkarasees no pilsehtas turpmakàm spehjam, kuras patlaban gan naw wehl wisai plaschas. Kn.

Lihgatne. Ahrstu palihdsiba. Weselibas apsardsibas sinà mehs waram buht apbij dsihwê guwis wehl leelaku skaidribu. Bet zeloschana pa leelneezisko krewu semi kluwa aizween apgruhtinoschaka, un no Peterpils Latwija tomehr sasneedsamaka, jo pee pirmàs eespehjas wina grìbeja botees mahjup.

To wina ari isdarija. Leelineeku robescha isschkihra abas draudzenes. Tà pagahja daschi gadi. Bet lihdz ko satiksme kluwa weeglaka, Lihsa aizinaja Helenu ar Irinu pee sewis sehrst. Helenas wehstules bij ihsas un aprautas, wina atrunajas ar dsihwes dahrdsibu un zela gruhtibam. Tomehr Lihsas aizinajumi bij tik neatlaidigi, ka wasarâ, kad pagahja desmit gadu no winu satikschanàs Wenezijà, Helena ar sawu meitu atbrauza uz juhrmalu. No sahkuma winas teescham jutàs sweschas. Tomehr Lihsas mecrigà nostwchrtiba atrada zelu uz Helenas sirdi. Wisgruhtak bij satuwinat Aiju ar Iru, kura leelneezisko apstahklos un mahtes naidà bij usauguši par masu, nozeetinatu meschoneenu. Irai ari gruhti nahzàs sarunatees ar ziteem behrneem, kamehr wisi neelausijàs sapratstees kahdà sweschà walodà, kuru bij mahzijuschees skolà.

Bet kad kahdà sposchà wasaras deenà abas seewetes pehz pahrzeestàm kara likstam schkitàs nolikuschas dsihwes smagumu baltàs juhrmalas smiltîs, Lihsa, gaischi smaididama ar skatu norahdija uz paschu juhras malu, kur jautrà sehnu un meitenu pulkà rotalajàs Ira un Aija.

„Tu redsi, wineem eet labi. Ne naidneekeem jaaug scheem sehneem un meitenem, bet dsihwes beebreem, dsihwes kopejeem nesejeem un weidotajeem. Ja muhsu pahrdroschee, teorijàs aukletee jaunibas sapni muhs weda zaur wehtram uz weenlulibu, tad wineem jamahzas rast dsihwes weenkahrschibà saskanu un islihdsinaschanos!" ar dsilu pahrleezibu runaja Lihsa.

Uz Helenas sahpju apchnotàs sejas atspihdeja smaids, kà sehra wakarblahsma:

„Tu, muhschiaà sapnotaja, tu uswareji!" wina sanehma Lihsas galwu rokâs un noskuhpstija to uz peeres par meera sihmi.

„Tu ari sapnotaja, wehl nelabojamaka, nekà es. Tikai tu — wehtrâ, es — klusumâ. Bet muusu behrneem jamahzas mihlet ihstà dsihwe, kuru mehs pratuschas skatit — tikai sapnos."

Angelika Gailit.

Baltijas walstis.

Igaunija.

Martna — riigikogu presidents?

LTA. Rewelê, 2. dezembri. Riigikogu preekschsehdetajs Rei (sozialdemokrats), kursch tapat kà demisionejuschais walsts wezakais I akfons ir weens no Bekera kugu buhwetawas kuratoreem, kà jau sinots, laikam tuhlin pehz jaunà kabineta sastahdischanas atteikseesno sawàm pilnwaram. Paredz, ka par jauno riigikogu presidentu **tiksot eewehlets igaunu sozialdemokratijas dibinatajs un tagadejais liders Martna.**

Defizits budschetà — 500 milj. marku.

Rewelê, 2. dezembri. Igaunijas ministru kabinets wakar apspreeda walsts budscheta projektu 1926. gadam. Projekts lihdzschinejà weidà **uzrahda wehl 500 miljonus marku defizita,** par kura dsehschanu daschadàs ministrijas wehl naw warejuschas weenotees, kabehl leeta nodota waldibas isschkirschanai. Pehz likuma budscheta projektam jateek eesneegtam parlamentà ne wehlak par 20. janwari.

Leetawa.

Klaipedas wahzu usbudinajums.

LTA. Wahzu prese koti usbudinata par to, ka Klaipedas gubernators eezehlis par apgabala jaunàs direktorijas presidentu Juofupaitî, kursch pederot pee leetawju krasakeem nacionaliteem. Esot cespehjams, ka **Klaipedas wahzeeschi greesisees ar protestu pee Tautu Sawee ibas.**

meerinati. Pagasts algo Siguldas draudzei ahrstu Dr. Wihksninu, kursch atbrauz weenu reisi nedelà, treschdeenâs, peenemt slimneekus. Tagad cesahzis brauht ari Krimuldas Sarkanà Krusta sanatorijas ahrsts Dr. Bergmans, kursch peenem katru sestdeenu. Bez tam mums peeejams ari Ligates papirfabrikas ahrsts Dr. Kigeers, tà kà ahrstu palihdsiba katrà laikà sasneedsama. Fr.—

R. Tetele (Jelgawas apr.). Negehla usbrukums. Uz Jelgawas-Garoses leelzela 23 g. wezai Selmai Paul ejot pee sawceem wezakeem, 4 tlm. no Jelgawas, no muguras puses usbruzis kahds nepasihstams wihreetis un sagrahbis pee kakla, rahwis sew lihdz meschà. Kad jaunawa to luhgusi winu neaistikt, sweschais mihreetis sahzis to schnaugtun, nogahzis gar semi, eelehjis winai sejà un omkahdas pudelites kodigu schkidrumu, no kura seja sahkusi suhrstet. Kad notikuma weetai tuwojàs kahda sceweete, negehlis pakehris jaunawas zepuri un botes un metees behgt. Uz palihgà sauzeeneem peesteguschees zilweki, kuri nepasihstamo wihreeti sagustija un noweda uz Jelgawas dselszelu poliziju, kur aisturetais israhdijàs par Rigas-Jelgawas dselszelu linijas 41. buhdas dselszelu sargu Albertu Seichmani. Negehlis atsinees usbrukumâ un paskaidrojis, ka eelehjis jaunawai sejà seepakmena atschkaidijumu. S. apzeetinats.

R. **Lone** (Jekabpils apr.). Slidinotees noslihzis. Lones stacijas deschurants Herberts Lukstinsch uz Saukas ezera slidinajees un ledum eelusteot noslihzis. Slihkoni atrada, bet atdsihwinat wairs neisdewàs.

R. **Sehlpils.** Wigantes nowadu nepeeweeno Sezes pagastam. Wigantes nowada eedsihwotaju luhguma leetà par winu saimneezibu peeweenoschanu Sezes pagastam paschwaldibas departaments atradis, ka robeschu noapaloschanas leetderiba neprasa nowada peeweenoschanu; Sehlpili bez tam ir 2300 eedsihwotaju ar ihpaschumu taksacijas wehrtibu 205.194 loti. Atdalot Wigantes nowadu ar 512 eedsihwotajeem un ihpaschumeem 52.873 lati wehrtibà, pagasta saimneeziba buhs apdraudeta.

Luhgums atstahts bez panahkuma.

Kalwene. Mahutizibas upuris. Schinîs deenàs nomira Uhsu mahju saimneeze aiz asinu sagisteschanàs, kas bija zehlusees no augona kaklà. Tà kà te wehl stipri isplatita mahutizba un puhschloschana seed un sel, tad ari saprotams, ka slimà wispirms greesàs pee puhschlotajeem, kas augoni bija glabbuschi „pehz roses". Kad slimà bija bihstami jau sasablota, tikai tad — pee ahrsta, kura palihdsiba nahza jau par wehlu, un slimà nomira. Laiks gan buhtu atbrihwotees no puhschlotajeem un pesteleem, kahdu te pa pilnam un kas ar sawceem mahneem nodara daudz posta. K. W.

R. **Baltinowa** (Jaunlatgales apr.). Ugunsgrehki. Roschukalna saimneezibà nodega J. Nagla rija ar labibu. Saudejumi 1600 ls. Ugunsgrehka zehlonis nenoskaidrots.

— Tschukulapu mahjàs nodega J. Klauina schkuhnis ar daschadeem saimneezibas rihkeem 1290 ls wehrtibà. Domà, ka uguns isjzehlusees no tuwejo twaikadsirnawu skurstena dsirkstelem.

Ahrsemes.

Kinas jukas.

Grib gahst walsts presidentu.

LTA. Wairaki eewehrojami Kinas pilsoni luhguschi generali Fengjusiangu eespaidot Kinas walsts presidentu Tuantschijuju palikt sawà amatà, jo wina atteikschanàs laupitu Kinai ahrwalstu ustizibu un isjauktu starpt utisku Kinas muitas tariju konferenzi, kà ari gaidomo ahrzemneeku eksteritorialitates teesibu rewidejschanas konferenzi. Tomehr ir aprindas, kuras **intrigè pret Tuantschiju un zenschas panahkt wina gahschanu.**

Franzija.

Brians tiz Eiropas Saweenotàm Walstim.

LTA. Brians sarunà ar schurnalisteem isteizees, ka zerot peedsihwot to deenu, kad **nodibinajees Eiropas Saweenotàs Walsts.**

Pret faschisteem un komunisteem.

LTA. Jaunais eekschleetu ministrs interwijà paziņojis, ka eesneegschot parlamentam **likumprojektu par konstituzionelàs walsts eekahrtas aizsargaschanu** pret ekstremistu rewoluzionareem zenteeneem.

Wahzija.

Budschetu defiziti draudoschi peeaug.

LTA. Prusijas walsts budscheta defizita pawairoschanàs pehdejos mehneschos, kà Prusijas finansu ministrs landtagà paskaidrojis, peenemot arween draudoschakus apmehrus.

Hohenzollerneem pagaidam nemaksàs.

Prusijas waldiba, pagaidam atsaziusees no nodoma eesneegt landtagam likumprojektu par atlihdsibas isneegschanu un ihpaschumu atdoschanu Hohenzollernu dinastijas lozekleem, kamehr reichstags schai leetà ne uhs peenehmis kaudu lehmumu.

Riga.

Dseesmu swehtku preekschdarbi.

Wakar dseesmu swehtku rihzibas komitejaà sehdê iswehleja satiksmes komiteju, ar dselsz-

Sapnotajas.

(Beigas.)

Un tomehr — wiss tas bij un ir wehl aisween tik skaisti un sahpigi.

Mehs satikamees Kijewà, pilsehtas dahrsà, konzertà, leelà puhli. Satikàs muhsu skati, un mehs newarejam aiseet kà sweschneeki. Winsch atrada kahdu weeteju, kas mani pasina, un luhdsa winu cepasihstinat ar mani. Weenas domas un weenas juhtas muhs nesa weenu otram pretim. Wehlak uz manu jautajumu, kapehz winsch peenahzis ar mani eepasihtees, winsch atbildeja ar manas paschas domu par winu: „Juhs tik wehrigi klausijatees musikà. Juhsu azîs un juhsu waibstos bij kaut kas zehls un nopeetns — —" Lihsa, to paschu es domaju par winu!

Bet tagad es efmu sawà pilsehtinà. Es wina neredzu. Man apkahrt wiss ir druhms un tukschs un peleks. Tikai preekschà weens gaischs punkts — seemasswehtki, kad atkal buhschu Kijewà. Ja tik' winsch wehl tur buhs! Tu redzi, man jailaojas tagad pehz manas dsimtenes okupazijas pagarinaschanas. Waj tas naw breesmigi? Kahds issmeekls par manu brihwi, par manu dsimtenes mihlestibu! Kur Judites patriotisms? Kur Schannas d'Ark swehtà leesma? Es — wisu seedojusi seeweetibai!

Un, Lihsa, ahrpus wisa ta, kahdas mokas: muhsu mihla ir tikai azumirklim. Winsch ir prezejees, winam ir gimene. Winsch aisbrauks, winam buhs sawa dsihwe, bet es palikschu ar sawu weentulibu!"

Pehz schis wehstules Lihsai palika Helenas neissakami schehl. Wina sahka pati schaubitees par weentulu, eedomati brihwo un stipro seeweeschu spehku. Helena tatschu ari bij lepna, brihwa, wina bij karsta patriote, bet nu — wina seewischkas mihlas uswareta. Un wisi schee upuri winai nesolija nahkamibà nekahdu ihstu, seewischku laimi mahjà un gimenê. Lihsa mehginaja winai rakstit pehz eespehjas saudzoschi, maigi, bet atbildi wina sanehma tikai pehz wairak kà nusgada:

„Sapnis ir isskanejis un atstahjis kà mantojumu tikai naidu. Tu teiksi: tas tihri dabigi, jo es jaunu mihleju naidneeku. Nèl es mihleju sawu ilusiju. Bet winam es biju tikai rotala, okupazijas laika rotala. Warbuht, deesgan peemehrota wina issmalzinatai gaunei, jo pirms kara winsch nebij bijis wirsnocks, bet mahksias wehsturnecks kahdà Wahzijas augstskolà. Tas muhs, laikam, ar' satuwinaja. Bet, kad winsch, wehl okupazijas laikà, reis aisbrauza uz mahjam, un kad pehz atgreeschanàs mehs satikamees, es redseju, pareisak nojautu, ka wina dwehsele neweras manejai pretim, ka tur winam paleek sawa „wisuswehtà weeta", pa kuras wahrteem man, sweschneezei, naw eecejas. Ta bija ahrejà, eiropeiskà peeklahjiba — winsch bija agrak studijàs papildinajees Franzijà, — kas winu wehl atweda pee manis. Bet nebij winam tahdas mihlas, kas isdeldetu wisas plaisas, nacionalàs un politiskàs, kas saweenotu muhs tihrà zilwezibà un miblestibà uz daili, kas sahkumà muhs bij tuwinajusi. Ari es sahku nojaust winà naidneeku — wahzeeti, kas bez gala eeslehdsees sawà nacionalà paschcebonibà, kà tehrauda brunàs. Es sahku isjust pret winu naidu. Es pahrdsihwoju welnischku atreebibas preeku, redzedama, ka winu schis manas naida adatinas aissneegschas. Tomehr mehs schkihrameeš ahreji peeklahjigi, kà nahkas labi audsinateem zilwekeem. Bet, kad winsch bij aisgahjis, mani plosita ismisums — par manu ispostito dwehseles meeru, par manu sagahnito dsimtenes mihlestibu, par manu neklusinamo weentulibu, kuru tagad isjutu nesamehrojami dsilak. Naw mihlas, kas waretu mani no tàs glahbt! Es tagad nihstu neween winu — naidneeku, es nihstu katru wihreeti, kas man kà seeweetei mehgina tuwotees. Agrak, lihdz schai manai paseminoschai mihlai, es tahdu nemaz neeewehroju, tik weenaldsigi tee man bij. Bet tagad, kur wihreetis lizis man tik nezilwezigi zeest, es nihstu wisus winus — maigos, lehnos, padewigos tikpat kà patmihligos, stipros, uswaroschos. Un sawam behrnam, jawai Irai, es gribu pileenu pa pileenam eeleet asinîs — ecaudsinat scho naidu. Lai wina isperk mahtes grehkus!" Helena wehl aizinaja Lihsu un Aiju pee sewis, wina sinaja, zik gruhti Peterpilî dsihwot, bet Ukrainê „wehl maises beesgan". Lihsa gribeja braukt nomeerinat Helenu winas pahrpluhstoschâ naidâ, glahbt winas behrnu, Iru, no schis naida gifts, jo Lihsas gaischais skats pa leelo zeeschanu gadeem

Raibaiz kaktz.

Uhsas un bahrsda atkal modê.

k. Uhsas un bahrsdu zentàs eewest modê daschi amerikanu mahkslineeki jau gadu atpakal. Wineem radàs ari ziti pakaldaritaji. Uhsu un bahrsdas audsinaschanu tee apsihmeja, kà protesta demonstraziju pret sehnu galwinu modi pee seeweetem un Amerikas seeweetes pahrwihroschanàs.

Tagad uhsu un bahrsdas mode nahkusi uz deenas kahrtibas wihreeschu modes likumdeweju semê Anglijà. Pagaidam gan pilnu bahrsdu walkà reti, bet apmeerinas ar zirptàm uhsam. Ar uhsam Londonà redz staigajam wisus elegantos kungus un modes kalpus-dendijus. Ari weikalu logos isliktee manekeni, kà ari jaunakàs modes lapàs attehlotee figuru modeli wisi ir ar uhsam. Uhsu mode atradusi Anglijà drihzu isplatischanos. Agrak anglis ar neistuhtu seju bij retums, bet drihz wehl leelaks retums buhschot anglis bez uhsam.

Bahrsdas un uhsu mode eekaro ari Parisi. Elegantakos ispreezu lokalos un bulwaros redz daudz „schwihtu" ar pilnbahrdu un uhsam.

Modes likumdeweji ir pahrleezinati, ka gludi skuhta seja drihz ween skaitisees par wakarejo modi un tiks gluschi isskausta, ja tik winu neaisstahwes seeweetes.

Seeweetem jaunà mode wisai nepatihk. Lai usinatu, kà ihsti seeweetes isturus pret jauno modi, un waj tàm labak patihk skuhtee jeb bahrsdainee wihreeschi, daschi laikraksti isdarijuschi anketu pee pasihstamàm mahkslineezem. Winu wairakumam labak patihk skuhtàs sejas, bet tàs naw ari pret bahrsdàm, ja wina sinamam wihreetim peestahw.

Swehri kinofilmâ.

r. Pasihstamais amerikanu swehru dihditajs Delmonts, kursch ar saweem swehreem ispildijis wisus slawenakos un bihstamakos swehru trikus amerikanu filmàs, sarakstijis grahmatu par swehreem kinofilmà. Delmonta grahmata atklahj plaschakai sabeedribai, zik daudz pateeju breesmu kino akteereem japahrdsihwo filmàs ar swehreem. Tàs beeschi ween prasot uuprus, sinams, no weenkahrscho statistu widus, par ko atklahtiba neka nesinot.

Delmonts ir netik ween labs swehru pasinejs, bet ari weiksls stahstitajs. Par saweem swehreem un winu paraschum tas rakstu ar leelu mihlestibu, turpretim kino reschisorus un filmu direktorus winsch raksturo, kà brutalakos un plehsigakos zilwekus pasaulê. Plehsigeem swehreem peemihkot daudz wairak zilwezibas nekà kino reschisoreem, kuri esot pilnigi nekultureli, nezehlnotees ne ar ko, ja tikai filma isnahktu sensazionelaka. Teem ari neesot schehl zilweku upuru. D. atstahsta gadijumu, kur reschisors salihdsis 3 jaunekłus uz „sawa riska" zihnitees bezdibena malà ar misu kondoru, pee kam wineem par scho spehli ar nahwi maksati tikai 250 dolari katram. Zihnà weens no jaunekleem paklupis un nogahsees bezdibenî. Lai ispatiktu kino publikas banalai gaunei, reschisori leekot ik deenas eet bojà, jeb kroplot weselibu simteem zilweku. Pehdejà laikà filmas ar swehreem Amerikà esot sewischki eezeenitas un zihnu ar swehreem eepinot weetà un neweetà.

Delmonts ir weens no labakeem swehru dihditajeem, kursch isweed ar swehreem wisbihstamakos triksus, pee kam winsch nekad neleetojot siteenus ne draudus. To D. atrod par nowezojuschos metodi. Delmonts ihsà laikà peeraina meschà nokertus swehrus un ar daschadeem wilinajumeem panahk to, ko grib. Pee kam swehru numuri isnahk tik dabigi, ka skatitajs nemaz nenojaušch, ka swehru dirigè dihditajs.

Gimenes „tragedijas" dehl sehnu galwinam.

S. Kahds frantschu friseers, pasihstamu matu uhdenu atradejs, wareja pateiktees par saweem spihdoscheem weikaleem sawas seewas kuplajeem matem: „kundes" ar labpatiku aprihnoja winas garos, beesos un seltà spihdoschos matus un — matu audsschanas preparatam bija leeli peeprasijumi. Daikà kundse newareja pretotees modes prasibam un pehz garakas kildas ar wihru upureja sawus skaistos matus sehnu galwinai. Mahjà sazehlàs traziņš. Wihrs padsina seewu un eewadija laulibas schkirschanàs prahwu, motiwedams, ka seewa pret wina gribu nogreesusi matus un, truhkstot „reklamai", weikals esot saschkobijees...

„Tragedija" dehl sehnu galwinas norisinajusees Normandijà.

Kahda daila seeweete bez wihra peekrischanas upurejusi schkehrem sawus kuplos matus. Wihrs no dusmam nespehja walditees un, pasneedzis seewai gulot sapras meega sahles, ar maschinu noskuhwis winai pilnigi kailu galwu. Seewa, atmodusees, sazehla trazi. Saistrehja sahdschas eedsihwotaji, kureem „saraustais" wihrs atklahti pasinoja, ka nedoschot seewai preeksch perikas neweena santima...

Kas noteek ar dwihneem.

S. Diwi dwihnu brahli, Gordons un Frederiks Krauhorsti, atrodotees Londonas pretejos pilsehtas rajonos, weenà un tani paschà stundà nokluwa sem automobila riteneem. — Kahda Klarensa Marsch Ohio schtatà peepeschi saslima ar eekscheju asinoschanu; winas mahsu Florensu, kura dsihwoja 440 klm. attahlumà, Merilandà, tani paschà stundà ar mineto slimibu nogahdaja uz slimnizu. — Diweem dwihnu brahleem pastahwigi weenà un tani paschà stundà sahkuschi sahpet sobi, un ari israut wajadseja weenadus sobus. — Kahds anglis, aigreeschotees no zekojuma, gribejis sawam dwihnu brahlim pasneegt dahwanu. Winsch eegaddajis sinamas markas schampaneeti un eeradees brahla dsihwoklî. Uz galda winsch atradis gluschi tàs paschas markas schampaneeti, kuru winam sawukahrt gribejis usdahwat brahlis.

Aizinajums.

Winsch sina, ka uf swehtkeem, kad balts engelis pundam salst ahrâ un klauwê pee wisgeetakâm sirdim, lihdſ to eelaisch — ari winu atzerſees...

Lai nebuhtu welti zerets, welti gaidits! Nahkat talkâ, latwju seewetes! Seedojat, kas kairai eespehjams. Par wismasako dahwaninu ar pateizibu preti nems un ari no walkatâm drehbem L. S. N. Ligas lihdſekku wahkſchanas ſekſijas tſchaklâs darbineezes pahrſtrahdâs iaukas ſwehtku dahwanas, ko pee eglites iſſneegs mihlajeem mašajeem.

Dahwanam nolemtos preekſchmetus luhdſ nodot lihdſ 15. dez. ſch. g. Brihwibas eelâ 24 (eeeja no Lahſchplehſcha eelas).

Lihdſekku wahkſchanas ſekſijas uſdewumâ:

Auguste Aunin-Wihgant.

---

zelu wirswaldes finanſu direktoru Maſkalninu kâ preekſchſchdetaju.

Mahkſlas komiteja iſſtrahdajuſi 24 tautas apgehrbu paraugus. Wirsdirigenti ſinoja par koru kopmehginajumeem. Tee aiſrahda, ka daſchi kori dſeeſmas eemahzotees preekſchſihmigi, ziti atkal dſeeſmas ſagatawojot nepeenahzigi.

Rihzibas komiteja deva wirsdirigenteem ſchajâ ſinâ plaſchakas pilnwaras. Komitejas darbwedim uſdeva iſſinat koru kopmehginajumu neapmekleſchanas eemeſlus. Korus, kuri ari turpmak neeeradiſees uſ kopmehginajumeem, — no dalibneeku ſkaita iſſlehgs. —te.

Par Wahzijas kimiſki-farmazeitiſko raſchojumu pluhdeem,

par ko ſchajâs deenâs plaſchak rakſtijâm, mums paſkaidro, ka weſelibas departaments iſleetos ſawas likumigâs teſibas un neatlaus eewest pahrdoſchanai weetejâ tirgû tos galeniſkos preparatus, ahrſtneezibas lihdſekkus un koſmetiſkâs prezes, kuras raſcho muhſu paſchu uſnehmeji. Kâ ſcho raſchojumu, tâ ari narkotiſko un nahwigo weelu eeweſchana atlauta beſ weſelibas departamenta ſinas un peekriſchanas, nenoſtaidrojot winu wajadſibu, kâ to likums noſaka. Atlauja tomehr iſdota tikai lihdſ 1. janwarim. Jauna atlauja peelaiſchama woenigi tahdeem raſchojumeem un weelam, kuras paſchi neiſgatawojam, un tikai noteikti wajadſigâ daudſumâ.

„Latwija" apſtahjuſees.

Ar wakardeenu jaunſaimneeku un ſihkgrunteeku laikraksts „Latwija", kuru parakſtija Saeimas lozeklis Bkodneeks, beidſis iſnahkt.

Pehz laikraksta ſinam Bkodneeka grupa turpmak peedaliſees reorganizêtâs „Pirmdeenas" iſdoſchanâ.

Smargos auto laidis tikai pa dſelſceliem.

Pliehtas buhmwalde nolehmuſi atlaut turpmak braukt ſmageem automobileem un daſchu liniju autobuſeem uſ Pahrdaugawu un atpakaļ tikai pa wezo dſelſceliem, pehz pahrtrauktas ſatiksmes atklahſchanas dezembra widû.

„Gelu ſtuhris, kas apdraud kuſtibu".

Va. Agenſkalna namihpaſchneeki un fabrikanti luhdſ pilſehtas waldi paplaſchinat Kuldigas un Daugawgrihwas celu ſtuhri, peeweenojot celai ſeelaku ſemes gabalu, jo minetais ſtuhris ir wiſai bihſtams automobilu un brauzeju kuſtibai un te wiſai eeſpehjamas ſatiksmes faburſmes.

Latwijas dahwanas behrneem ahrſemês.

Ls. Jaunatnes Sarkanâ Kruſta walde ſanehmuſi no pulzineem leelaku ſkaitu pazinas ar Seemasſwehtku dahwanam, kuras noſuhtis Jaunatnes Sarkanâ Kruſta pulzineem ahrſemês.

Eglites pahrdos Daugawmalâ.

Tirgoſchanos ar eglitem Daugawmalas kraſtâ eſtas walde atlahwuſi iawalidu ſaweenibai, bet tikai pehz oſtas aiſſalſchanas.

Pilſehtas darbineeku ſlimo kaſe

pehrk namu. Wina aiſrunajuſi leelo un pamatigi iſlaboto namu Kemerejas eelâ 3, bet tagad eeteikts pirit ſchi namu Skolas eelâ 5. Wehl neſen ſcho namu newareja pahrdot par 4½ milj. rubleem, bet ſlimo kaſe ar meeru maksât 6 milj. rublus. Kaſes dalibneekeem beretu pahrleezinatees par namu derigumu un wehrtibu.

a.

Tautas Univerſitates jubileja.

Latwijas Tautas univerſitate 5 dezembri 8 wak. ſwin 5 gadu jubileju. Biletes ſanemamas L. T. U. kanzlejâ, Raina bulw. 8, no 5—9 wak.

Ls. Par nekahrtibu namâ ſaatbild. Pilſehtas buhmwalde luhdſ ſauli pee atbildibas namſaimneeku no Aleweles eelas Nr. 28/30, R. J., kura mahjâ un dſihwoklos atraſtas leelakas nekahrtibas, kuras neteek nowehrtas.

a. Oſtas polizijas rajonâ naktis beeſchi iſdara blondonu gubſlitſchanu. Ir gadijumi, kad noker lihdſ 50 blandonus weenâ naktî un arweenu winu ſtarpâ ir 20—30 % melleti noſeedſineeki.

Ls. Leellaiwas amarija Leelupê. Daſchas deenas atpakaļ uſdubrâ uſ ſemuddens pahleem Baltijas zelmuſes ſawrigas leellaiwa Bulupê. Leellaiwu iſdewâs noneemt no agroka ilgâ pahleem litai pe z kubdras iſkrauſchanas. Ari wetlonim „Poderaa" no Kreezeena pahrlihtîs maſchinas rahmis.

a. Siſtematiſki noſagti dehli par 30 lat. Nikolajam Nikitinam Struhgu eelâ 2 ſehtâ.

Dſimtſarakſtu nodalâ uſſaukti

2. dezembri.

Kurinatajs Jahnis Rudolfs Alkſne no Kokneſes ar Herta Augusti Behrſin no Aijaſceem. Dſelſzeļneeks Mitelis Komarows no Rehſeknes ar Mariju Golubizki no Rigas. Mehrneeks Otons Sipowijſchs no Kaunas ar Waliju Newus no Rigas. Koru lizejs Jozifs Troſimoritſchs no Rigas ar Jewdokiju Jakuſchewitſch no Grodnas. Buhwuzpehmejs Andrejs Sarinſch no Rigas ar Mildu Laſman no Sezes. Wirſneeks Arturs Johans Leeluweetis no Rigas ar Emmu Luziju Dſenis no Kropes. Strahdneeks Ernests Oſkars Amoliaſch no Allaſceem ar Wilhelminu Sofiju Kukuk no Rigas. Strahdneeks Teodors Gustaws Eglite no Rigas ar Liſeti Silin no Salas dr. Drehbneeks Roberts Konſtantins Fogels no Mahlpils ar Irmu Meijer no Ahdaſceem. Juhrneeks Peters Reinholds Wihtols no Leepuves ar Linu Behrſin no Doles. Korespondents Harijs Aleksandrs Hartmans no Rigas ar Ernu Luiſi Freiman no Leepajas. Fotografs Otto Rudolfs Behrſinſch no Aluksnes ar Selmu Meesit no Laſdonas. Aiſlehdneeks Davids Wilhelms Ulejans no Rigas ar Emiliju Emidu Meesis-Meesit no Kalnamuiſchas. Krahſotajs Otto Pajets no Leja dr. ar Alinu Konſtantini Biots no Lejas dr. Maſchinmeiſtars Eduards Karlis Hauptmans no Rigas ar Ellu Irent Suk no Rigas. Strahdneeks Jahnis Liljanows no Witebſkas ar Anaſtaſiju Petkewitſch no Dijnas. Feldſchers Edgars Alberts no Eulbureem ar Wiktoriju Karolini Jakobſon no Rigas. Meeſneeks Pauls Sammans no Tiſſlipas ar Sentu Metu Aſmus no Witebſkas. Apkurinatajs Mitelis Wilhelms Oſolinſch no Rigas ar Alwinu Kruhmiņ no Puiſeles. Kapitelmu Jobans Felitſs Tarto no Walkas ar Herminu Ernestinu Miller no Breſlawas. Swehrajs Emils Schehlſtiba no Zehſim ar Annu Wilhelminu Mengel no Rigas. Logis Heinrichs Roberts Innus no Polderajas ar Minnu Margreetu Immat no Pinkeem. Maſchinatſleſdſneeks Reims Pari-Parte no Ruhjeenas ar Wilhelminu Winter no Wilſenes. Konduktors Mitelis Putais no Neretas ar Juhlu Ruben no Jaunpeebalgas. an.

Walſts darbineeku algu jautajums Saeimâ.

Meſchſargu un ſchehlſird go mahſu praſibas. Gimenes peemakſas ari beſbehrnu ſeewam.

Sozialâs likumdoſchanas komiſija wehl ikdeenas apſpreeſch walſts eeredzu algu likumu. Wakar wehl eeraduſchees meſchu darbineeku beedribas pahrſtahwji un praſa wiſus meſchſargus, kuri tagad ahrpus kategorijam un ſanem 30—40 latus mehneſi pee brihwa dſihwokla un apſildiſchanas un 7 ha deenesta jemes, eeſkaitit 16. algas kategorijâ, bet no tâs atrehkinat in natura ſanemamo.

Schehlſirdigo mahſu ſaweeniba ar ministru preſidenta Zelmina kôſes paraſtu eeſuhtijuſi luhgumu lihdſchinejâs minimalâs algas 66 ls weetâ mahſai maksât mehneſi 11 ls. Ar 8 pret 4 balſim nolemj no 6.—18. kategorijas kalpotajeem ar attee igas ſpezialitates peemehrotu augſtkolas iſglihtibu algu maksât par 2 pakahpem augſtak.

Weenprahtigi nolemj, ka jaunâs algas eewedis ne no 1. aprila 1925. g. bet gan no likuma ſpehkâ nahkſchanas deenas. Tâ tad ſemakee eeredzi algu paaugſtinajumu par pagahjuſcho laiku neſaņems.

Apſpreeſchot gimenes peemakſas, J. Breikſchs aprahda, ka preekſchlikums gimenes peemakſas nemaksât par darba ſpehjigâm beſbehrnu ſeewam radis leelus ſarezgijumus. Wispirms, ko uſſkatit par darba ſpehjigu un kas to noteiks. Wiſas walſts malâs buhs jadibina komisijas, kas ſcho darbu weiks. Tas iſmaksâs daudz un weizinâs tikai birokratismu. Naw ekonomiſka aprehtina pat preekſchlikumu peenemt. Bez tam jehdſeens par beſbehrnu ſeewu pehz mahſu likumeem neſkaidrs. Ja behrniņſch miris, tad kurſemes un Widſemes likumi weeni mahti, runajot par atraitni, ſkata par beſbehrnu, bet otri par ar behrneem. Sakarâ ar to ar 9 balſim pret 3 **nolemj gimenes peemakſas iſſneegt ari par beſbehrnu ſeewam.** Gimenes peemakſu nolemj nemaksât par tâm ſeewam, kuras strahdâ walſts waj paſchwaldibu deenestâ un ſanem wairak par puſi no 20. kategorijas algas. Suhtneezibas darbineekeem ahrſemês nolemj maksât gimenes peemakſas 10 % apmehrâ no pamatalgas (lihdſ ſchim par ſeewu dewa 15%, par behrneem 10%) —k—

Walſts budſchets ſabalanſets.

Strihpoti 40 milj. latu. Nahkamais budſchets 155.775.000 ls kopſumâ.

W. Finanſu miniſtrija pabeiguſi walſts budſcheta pahrbaudiſchanu un ſabalanſejuſi to uſ 155,7 miljonu lateem pret 160,9 milj. ls tekoſchâ gadâ. Budſcheta meti jau agrak eeſneegti miniſtru kabinetam un ſchodeen finanſu miniſtrija eeſneegs pehdejos peelikumus.

Salihdſinot ar reſoru eeſneegteem budſcheteem, jaunais budſchets wiſumâ ſamaſinats par apmehram 40 miljonu lateem. Iſdewumi ſamaſinati ſtrihpojot 1521 eeredzi, uſ ko eetaupits ap 1 milj. ls un ſtrihpojot pabalſtos mairakus miljonus latus. Strihpoti pabalſti autonomâm mahkſlas eeſtahdem, iſnemot nazionalo operu un teatri. Kapitalee eeguldijumi paleelinati. Tâ budſchetâ uſnemtas prahwakas ſumas buhwem un dſelſceleem. Galwenee ſtrihpojumi iſdariti uſ reſoru tekoſcho iſdewumu rehkina, kurus reſori bij ſaſtahdijuſchi pahrleezigus.

Kâ ſadalî pabalſtus iſpoſtiteem.

B. Uſ Saeimas atwehleteem 300.000 lateem iſpoſtitâm ſaimneezibam eeſneegts ap 5000 luhgumu no 125 pagaſteem. Lai panahktu leetderigu pabalſtu ſadaliſchanu, laukſaimneezibas pahrwalde, ſaſinâ ar iſpoſtiņu apgabalu kongreſa padomi, nolehmuſi pabalſtu peeprasitajus ſadalit 6 grupâs. 1. — tur ſaimneezibas beſ dſihwojamâm ehkam, kuru zelſchanai buhwmateriali ſagatawoti, waj ari ehkas jau eeſahktas zelt un lihdſ ſchim nekahdi pabalſti naw ſanemti; 2. — tur ſaimneezibas lihdſigas pirmajâm, bet dſihwojamâs ehkas naw pabeigtas, bet eedſihwotaji mitinas; 3. — tur ſaimneezibas wehl beſ ehkam, bet kuras jau agrak ſanehmuſchas pabalſtu lihdſ 200 lateem; 4. — ſaimneezibas lihdſigas 2. grupâ eedalitâm, bet kuras jau ſanehmuſchas pabalſtu lihdſ 200 lateem; 5. — ſaimneezibas, kuras ſanehmuſchas pabalſtu lihdſ 200 lateem, bet naw paſpehjuſchas eegahdatees buhwmaterialus dſihwojamo ehku buhwei; 6. — ſaimneezibas, kurâm pabalſta nepeezeeſchamiba apſchaubama. Pirmâ grupâ eedalitâm ſaimneezibam paredſets peeſchkirt pabalſtu lihdſ 300 lateem, otrâ un ſeſtâ lihdſ 150 lateem, treſchâ, zeturtâ, peektâ lihdſ 100 lateem.

Nogrimuſcho welkonu liktens.

Wakar pehzpuſdeenâ, pehz atkahrtota mehginajuma iidewâs iizelt pee katla pr:hdſeena Daugawâ nogrimuſcho welkoni „Romans". Maſchinista-kurmataja Jirvenſona lihki neatrada Welkona maſchinas un wirſejâ ujbuhwe: galigi ſagranta.

Welkona „Sibens" izelſchana nokaweias, jo oſtas ledian's „Lahtſchplehſis", kurſch aiigahja pehz peldoſchâ krana, atpakaļ zelâ uſ Dīgu wehtras dehl aizmurets. Kolkas pahkai wiſch pabrauza garam wakar 3 deenâ un ſchodeen ap 12 peenahza Daugawgrihwas bahkas tuwumâ.

Kulturelâ un ſabeedriſkâ dſihwe.

a. **Zihna pret modernajâm dejam ſahkſees** 6. dezembri ar Latwijas gaidu zentralorganizacijas labwehlu komiſijas ſarihkoto „Terpſichores atmodas wakaru" ſentſchu garâ Latwijas ſporta beedribas telpâs Waldemara eelâ 65/67. Wakars ſahkſees 7 ar J. Silina preekſchlaſijumu „Deja mahkſlâ un dſihwê", kam ſekos baleta ar tautiſkâm dejam M. Kaulina wadibâ, ritmo-plaſtiſkas dejas Beatriſes Wiegneres wadibâ un muſika, peedalotees wijoliſtam A. Arnitim, un beidſot weeſiga ſadſihwe ar deju.

Oratoru instituta dalibneeku un eeweſtu weeſu ſaweeſigs wakars 5. dez. ½8 wak. Kalpaka bulw. 1. Koncertâ peedalas W. Lambert, R. Tunze, operas dſied. Neimans no Leepajas un z. Peeteikees lihdſ lihdſ 4. dez.

M. Bekker gimnaſija ſarihko muſikali-wokalu wakaru 6. dezembri ½8 wakarâ, Wirſneeku klubâ, Waldemara eelâ 5.

Latw. Naz. Jaun. Saw. 30. beedru wakars ar jaunu beedru uſnemſchanu 12. dez. 8 wak. Merkela eelâ Nr. 13. Eelubgumi un biletes Saweenibâ.

L. S. K. S. ehlſ. Mahſu Saweenibas mantu iſlaſes winnetus iſſneegs Saweenibas birojâ, Skolas eelâ 1, lihdſ 81. dez. no 9—5 p. p., pehz tam ikdeenas, iſnemot ſwehtdeenas un ſwehtku deenas, no 9—3 p. p.

Leciakee winnesti krituſchi uſ ſekoſcheem numureem: Nr. 883 (damu rakſtamgaids ar krehſlu), Nr. 7720 (iſtabas eekahrta), Nr. 6293 (kafijas ſerwiſe), Nr. 7394 (kapis), Nr. 7216 (kafijas ſerwiſe) u. z.

Skolas un kurſi.

Biſchkopibas wakara kurſi no 14.—24. janwarim 6—8 wakaros. Peeteikt. Latw. biſchkop. z-bas birojâ, Lahtſchplehſcha eelâ 27. Tahlr. 25-49.

Latw. Naz. Jaun. Saw. Muhrmuiſchas nodalas praktiſko ſinatnu ſekſija ſarihko Muhrmuiſchâ divu nedeļu mahkſlas rotdarbu kursus. Kursu atklahſchana 6. dez. 10 no rihta.

a. **Zeſwainê K. Breikſchas mahjturibas kurſi** ſahkſees 15. dezembri.

Rigas 14. pamatſkolai Skolas eelâ 47-a 5. dez. 8 wak. ſkolas wakars. Uſwedîs 4 zehl. dramu „Ogiraktuwês". Pehz iſrahdes loterija alegri un weeſiga ſadſihwe. Atlikums ſkolas labeerihzibai.

Mahkſla.

Marijas Leiko weeſiſrahde Nazionalâ teatri

wakar notika pilnâ namâ. M. Leiko, kuru jau paſihſtam no winas agrakâm debijam „Titû" un „Legro kundſê" ſchoreiſ bija iſſwehlejuſees Sofijas de Kurwuaſjê lomu Romena Rollana dramâ „Mihlas un nahwes ſpehle". Iſzilais frantſchu romaniſts weelu ſawai dramai ſmehlis no frantſchu revoluzijas „terora laikmeta" 1791.—1794. g. un wina waroni atbilſt daſchâm ta laika wehſturiſkâm perſonam. Bet ne pilnigi, jo dramâ Rollans nahk ar ſawu ihpatnejo uſtweri un paſaules uſſkatu. Tas ir noleedſojoſchs pret teroru un nahwes ſodeem: Nahwes draudi ſamaitâ wiſas domas, taiſniba newar uſplauft aſinim aptraipitâ ſemê, ſaka autors. No „Nahwes un mihlas ſpehlê" dſirdamâm eeſkanam wiſkalakâs: naids, mihla, peenahkums un nahwe, uſ revoluzijas notikumu fona. Bet tee praſa ſtraujaku ritmu un aſaku uſtwehrumu, nekâ to redzejâm wakarejâ izrahdê.

M. Leiko deva autora nodomeem atbilſtoſchu un pahrdomatu tehlojumu melanholiſki-grazioſos tonos. Labs bija J. Schaberts — K. Wallê, notecjats ſchirondiſtu deputats, aſâ ſihmejumâ. T. Lahzis — Sch. de Kurwuaſjê jau pahrak reſignejoſcha revoluzijas laikmeta perſona. W. Schwarzâ — L. Karno (ſabeedriſkâs labklahjibas komitejas lozeklis) ari pahrak maſ revoluzijas laika metala. Pahrejee tehlojumi maſnoſihmigi.

Kadehl wajadſeja pirms Rollana iſrahdit A. Strindberga „Samums", naw ſaprotams. Tikai tadehl, lai pildîtu laiku?

M. Leiko paſneedſa pukes un bija owazijas.

M. S.

Nazionalâ opera.

Schodeen „Pihka dama", par labu 2. pilſ. widuſſkolai.

Peektdeen „Simſons un Delila". Peedalas A. Rebane. Iſrahdi wadis E. Kupers.

Seſtdeen „Behgſchana no ſeraila". Pedrilſo tomâ K. Rihzis.

Swehtdeen, 2 deenâ „Tanheisers". Plkſt. 7.30 wakarâ balets: „Schopeniane", „Mihlas pahrbaudijums" un diwertiſments.

Otrdeen Oſkara Schubiſcha 25 gadu ſkatuwes darbibas jubilejas iſrahdê „Hofmana ſtahſti".

Nazionalais teatrs.

Otrdeen „Adrienna Lekuwrêr" iſrahde bij atkal iſpahrdota. Iſrahdi noſtatijuſi ari polu „Nedutas" mahkſlinieeki, kuri paſneedſa pehz 4. zehleena perſonala foajê Naz. teatrim adreſi, kâ ari iſrahdes beigâs ſarihkoja teatra mahkſlineekeem owazijas, apbahrſtot tos pukem. Treſchdeenas rihtâ polu weeſus iſwadija teatra direkzija un mahkſlinieeki ar ſeedeem, muſiku un dſeeſmam uſ dſimteni.

Zeturtdeen, 5 p. p., ſkolneeku iſrahdê Schekſpira jautrâ „Maldu komedija".

Peektdeen, 4. dez., p. 7½ wakarâ Marijas Leiko weeſu iſrahdê Rollana „Mihlas un nahwes ſpehle" un Strindberga „Samums".

Dailes teatrs.

Zeturtdeen, ½8 wak. pirmo reiſi Goldoni jautrâ komedija „Sinkahrigâs ſinjoras". Wiſa komedija ir ſkanigi grazioſa, tikri mozartiſka. Winas dailums ari eerosinajis menegeeſchu komponiſtu Wolfu-Ferraru komponet to jautrâ operâ. Dailes teatra inſcenejums iſturets diwos ſpehles laukumos, ko apweeno ſkatuwiſki iſmantotas lahpes, uſ kurâm war atraſt wiſleelakâs kuſtibu warbuhtibas.

Peektdeen, ½8 wak. „Sinkahrigâs ſinjoras".

Seſtdeen „Ligatura".

Swehtdeen, deenâ, tautas iſrahdê „Wihrs ſwehrs un tikums" un wak. „Sinkahrigas ſinjoras".

Tornakalna teatrs,

M. Altonawas eelâ 6. 6. dezembri pulkſt. ½8 wakarâ iſrahdis pirmo reiſi J. Raiņa „Selta ſirgs". Saulgreeſchu pasaka 5 zehleenos. Reſiſors Fr. Libzis. Dramaturgs P. Grusna. Pilnigi jaunu ſkatuwes eetehrpu pagatawojis mahkſlinieeks Ed. Brenzens.

Kino.

„Aſtorija". „Selta un aſins ſeme", dr. 9 d.

„A. T." „Dehlu mekletaju karalis", dr. 8 d.

„Forums". „Piriſeetes brihniſchkigee peedſihwojumi", dr. 10 d.

Grand-Cinema. „Robin Hood", dr. 11 d.

„Roſiefs". „Gauliba bendes mihkeſibu", dr. 9 d.

„Marina". „Tas, ko ſeweetes wihreeſcheem neſauſta", dr. 8 dekâs.

„Moulin Rouge". „Skaiſtakâ ſeewete paſaulê", dr. 8 d.

Kâ Latwijas aiſſargu wahrdâ krahpa ſeedotajus.

Fr. Gulbja leeta apgabalteesâ.

Ja. Daudſu ahrſtu un adwokatu peenemamâs iſtabâs, ſabeedriſko darbineeku kabinetos un weikalu telpâs wehl tagad pee ſeenam redſami patriotiſkee plakati „Deews, ſwehti Latwiju!" ar ſcho ſwinigo tautas luhgſchanu un wiju miniſtru preſidentu gihmetnem. Naw pagahjis wehl gads, kad tos laida apgroſibâ pret ſeedojumeem, ko teizâs wahkt par labu walſts droſchibas modrajeem ſargeem — Latwijas aiſſargeem. Patriotiſks plakats, zehli mehrki, bagatigi ſeedojumi, oficialas apleezibas un kwihtes ſeedojumu wahzejeem. Neweenam newareja eenahkt prahtâ, ka ſem tik idealas iſkahrtnes ſlehpjas wiſſemiſkakâ krahpſchana, ko organiſejuſi inteligentu, bet kwalifizetu krahpneeku banda, ar eeſchleetu miniſtrijas aiſſargu nodalas toreiſejo waditaju Fridrichu Gulbi preekſchgalâ. Tagad ſchee krahpneeki ir atmaſkoti un wahrds peeder teeſai.

Par ſcho leetu ſawâ laikâ preſê daudz rakſtits un leetas apſtahkli ſinami. Leetâ eejaukta ari firma „A. Bergmans un beedri". Pehz winas kwihſchu grahmatinam, par plakateem firma ſanehmuſi pawiſam 23.245 ls, no kuras ſumas Gulbis, kâ aiſſargu nodalas waditajs, ſanehmis 830 ls. Aiſſargeem ne graſcha tomehr nedewis. Ja kahds apjautajees par ſeedojumeem, atteizis, lai leekot winu meerâ, wiſa leeta eſot „likwideta" un aiſſargeem wiſpahri nekas nepeenahkotees. Kahds no agenteem, A. Beltinſch, kwihſchu weetâ ſeedotajeem bija dewis to talonus, ſawahkto naudu paturedams wiſu ſewim. Pats Gulbis wehl eedſihwojees naudâ ari zitadi. Aiſſargu nodalas wahrdâ winſch iſdewis „Aiſſargu wadoni" un „Aiſſargu gada grahmatu 1925. g.". Ari ſcho iſdewumu realiſeſchanu winſch pahrdewis tai paſchai „Bergmana un beedru" firmai, ſanemdams un peeſawinadamees ap 6.000 ls.

Teeſai nodoti: Santes pag. peederigais Fridrichs Gulbis, 28 g. w.,; winſch atrodas apzeetinajumâ un teek apwainots amata waras pahrkahpſchanâ aiſ mantkahrigâm teekſmem, beſ atteeziga pilnwarojuma iſdodot agenteem apleezibas aiſſargu nodalas wahrdâ un kwihſchu grahmatinas un peeſawinotees aiſſargeem peenahkoſchâs ſeedojumu un par iſdewumeem eeguhtâs ſumas. Firmas ihpaſchneekus: Kraukļu pag. peederigos brahlus Augustu (51 g. w.) un Jahni (40) Kreewinus, Turaidas pag. peed. brahlus Aleksanderi (29) un Augustu (27) Bergmanus un Iksſchiles pag. Karli Schmidtu (45), kâ ari agentu, Salas pag. peederigo Andreju Beltinu (24). Leetu ſchodeen ſahta iſteeſat Rigas apgabalteesas 1. krim. nodala. Gulbi aiſſtahw ſw. adw. J. Schmidts, pahrejos — ſw. adw. palihgi A. Ahbeltinſch un H. Dolgojs un priw. adw. M. Lapinſch. Ziwilpraſibu aiſſargu wahrdâ uſtur ſw. adw. P. Eglits, 1½ milj. rbl. apmehrâ. Ziwilpraſibas ir zehluſchi ari daſchi apkrahptee ſeedotaji. Ir iſſaukti 77 leezineeki, ſtarp teem no prokuraturas puſes ari teeſl. miniſtrs Zurafſchewſkis, adm. dep. dir. Schloſbergs, wina preekſchgahjejs Eewa, pkw. Boſchleins u. z. Pahrejee leezineeki ir aprinku preekſchneeki, agenti un ſeedotaji. Apſuhdſeteem atkauts atweſt uſ teeſu 10 ſawus leezineekus. Leetas iſteeſaſchana ilgs 2 deenas.

No wiſas paſaules.

Pats-ſewi amatâ rezehlis.

Kreewija wehl arweenu ir daſchadu brihnumu ſeme. Spilgti to apleezina ari ſekoſchs gadijums. — Peterpili kahds Saprofows atradees beſ darba, bet winam bijis mahjâs telefons. Lai pehdejo lehk iſpildîtu S. pawanijis iſglihtibas nodalai un komuniſtu partijas wahrdâ paſinojis, ka no partijas komitejas teek komandets kâ instruktors gubernas ſkolâs...

Lai leela buhtu wehl droſchoſ, otrâ deenâ atcs noſadſis atteezigu biedru un apſuprinajis jawu eezelſchanu. Darba ſ. peteeſcam ari rabujis. Bet weiklajam jau ſam zilmekam ar to nepeetizis. Kâ wiſi kahrtigi komunijti, winſch mehginajis dabut wehl kahdu ſiltu weetinu un lihdſigâ kahrtâ eerihkojees par agentu dzivâs fabrikâs. Aſera atklahjuſees tikai pehz ilgaka laika.

Zeetumneeku dumpis Aiſindijâ.

No Rangunas ſino, ka Papunâ (Birmâ) notizis zeetumneeku dumpis, kura laikâ nonahweti 5 ceſlodſitee un 4 ſargi un eewainoti 24 zeetumneeki un 1 ſargi.

Bargs ſods anglu deputatam.

LTA. Londonâ, 2. dezembri. **Apakſchnams ar 260 balſim pret 91 iſſlehdſis no ſehdem uſ wiſu ſeſiju ſtrahdneeku partijas deputatu Adamſonu** par leegſchanos iſpildit preekſchſehdetaja rihkojumu — apſehſees.

Tſchemberlena dahwana Brianam.

Franzijas miniſtru preſidents Brians treſchdeen iſbrauza no Londonas uz Parizi. Pirms aiſbraukſchanas Tſchemberlens paſneedſa Brianam ſudraba kaufu ar uſrakſtu: „Manam draugam Ariſtidam Brianam par peemiņu no Lokarnas".

Ari Meksika noleedſ alkoholu.

Meksikas preſidents Kalleſs nodomajis eeſneegt parlamentam likumu par alkoholiſko dſehreenu tirdſneezibas eerobejoſchanu: tas paredſ pakahpeniſku pahreju uſ pilnigu alkohola aizleegumu pehz daſcheem gadeem.

Kreewu emigrantu kongreſs.

LTA. Pariſê, 1. dez. „Journal" ſino, ka 1926. g. 15. februari Pariſê ſanahks kreewu pretleelineezisko emigrantu kongreſs.

Kino „Paeks". „Kam peeder ſcholaiku ſceweetes ſirds?", dr. 7 d.

„Rekord". „Aiſtahtas jaunawas atreebiba", drama 10 d.

„Splendid Palace". „Septinu juhru waldneels", dr. 10 dakâs.

Sports.

Paolino uſwarejis Breitenſchtreteri.

LTA. Berlinê, 2. dez. Spanijas čempions meiſtars **Paolino wakar uſwareja wahzu ſpagâ ſwara meiſtaru Breitenſchtreteri pehz ſihwas zihnas 9. raundâ.** Sazihkiê noſtatijâs mihiga lauſchu maja. Bij eeradſchees ari ſpanieſchu wehſtneezibas lozekli.

Teeſas.

Pirmais diwlatu wiltotajs noteeſats.

Ja. Par wiltoſchanu pee atbildibas ſaukts kalejs no Breeſchu eelas 2, Maſſalazes pag. peederigais Eduards Grahpis, 44 g. weſs. No aiwas, ar mašu ſwina un wara peemaiſijumu paſcha fabrizetos un ar dſihwfudrabu aptreeptos 2 latu gabalus winſch laidis apgroſibâ ſchowaſar, pa leelakai teeſai kioſkos, papiroſus eepehrkotees. Peenahkts 4. augusta wakarâ, mehginot iſdot par papiroſeem wiltotu diwlatu gabalu kioſkâ, Marijas un Gertrudes celu ſtuhrî. Otrs „kompanjons", kuru Grahpis uſdod par kaleju Feldmani, kâ weenigo waimiņo, ſtaigajis winam lihdſi, bet pee G. aiſtureſchanas aiſmuzis un wehl naw atraſts. Rigas apgabalteeſa wakar Grahpi noteeſaja uſ 3 gadeem ſpaidu darbos, ar wiſu teeſibu un preekſchrozibu atnemſchanu.

Tautſaimneeziba.

Somijas-SSSR tirdſneeziba.

T. Somijas-Kreewijas tirdſneeziba ar katru gadu peeaug, tomehr tahlu wehl no preekſchkara apmehreem, jo Somija tirdſneezibâ ar Kreewiju atduras uz teem paſcheem ſchkehrſchleem, kâ mehs un Igaunija. Tomehr beidſamâ laikâ apſtahkli eewehrojami uſlabojuſchees un Somija uſ Kreewiju iſweduſi oktobri wairak ſimtus wagonus papira, zeluloſes un ap 10 wagonus ar ſeparatoreem, ahdam un maſchinu dalam. Tajâ paſchâ laikâ Somija eewedusi no Kreewijas leelaku wairumu benzina, naftas, auglus un dſelſchu luhſumus. Apgroſibâ ar Kreewiju Somija oktobri iſdeenas laiduſi 50 ſegtus wagonus un wairakas platformas.

Lai uſlabotu ſaimneeziſkos ſakarus ar Kreewiju, Somija pehz muhſu parauga ſuhta uſ Maſkawu un Leningradu 15 wihru leelu ſaimneeziſko delegaziju, kurâ eeet parlamenta un ſaimneeziſko organizaziju pahrſtahwji. Somija zer atraſt Kreewijâ plaſchu tirgu papiram un laukſaimneezibas maſchinam apmainâ pret Kreewijas labibu un lopbaribu, kuru Somija eewed leelâ daudſumâ no ahrſemem.

Klaipedas ſeimes iſteiziz neuſtizibu direktorijas preſidentam.

Wahzu konflikts ar Kaunu.

G. Pehz Klaipedas ſeimina ſanahkſchanas atkahpâs wezâ apgabala direktorija. Par jaunas direktorijas ſaſtahdiſchanu jau ilgaku laiku welkas weltigas ſarunas, jo neweens gubernators preekſchâ litais kandidats naw wahzus apmeerinajis. Schinis deenâs gubernators Schilius beidſot eezehla par direktorijas preſidentu Jnoſapaiti. Tomehr wahzu „Einheitsfronte" frakzijas ari ar ſcho nevija meerâ un pehdejâ **ſeimina ſehdê iſteiza jaunam preſidentam neuſtizibu.** Strihwoklis pateek arween ſareſchgitaks un **drand iſwehrſees konfliktâ ar zentralo waldibu.**

Peterpils oſta aiſſalſt.

k. „Kaja" rakſta, ka Peterpils oſtâ jau iſgahjuſcho nedel ledus bijis tik beeſs, ka tugi warejuſchi tikt lautâ no oſtas tikai ar leblauſcha palihdſibu.

Ari Helſingforſas oſta jau aiſſalusi.

Kreewija turpinâs labibas eksportu.

LTA. Wolfa agentura paſtaidro, ka baumam par labibas eſporta noleegſchanu Kreewijâ neeſot nekahda pamata.

Saimneezîſtâ kronika.

Uſ ahrſemem wakar pehz ilgaka pahrtraukuma aizgahja daſchi twaikoni ar leelakeem koku lahdinceem, to ſtarpâ ari ar oſola klutſcheem un plankam.

Uguns droſchus keegelus atweda wakar no Högnas latw. bur. „Draugs" apm. 400 tonas Herm. Schtida firmai.

Akmenogles apm. 2900 tonas atweda Jaunmihlgrahwi latw. tw. „Welta" no Roterdamas Latwijas dſelſzeļu wajadſibam.

SSSR naſta no Baku teek ſagaidita peenahkam Rigâ. Dalu ſuhtis ari uſ Leepaju.

Ma.

Latwijas bankas nedelas pahrſkats

uſ 2. dezembri.

Aktiwâ. Sells lehjumos un monetâs kaſê un pee ahrſemju emiſijas bankam 23.553.892,80 ls, ahrſemju wakuta 29.173.740,54, ſudraba nauda 1.787.228,—, walſts kases ſihmes un ſihka metala nauda 9.291.951,87, iſſa termina wekſeli 63.649.000,88, aiſdewumi pret nodroſchinajumeem 50.937.581,24, ziti aktiwi 10.221.950,32, kopa 188.614.345,65 ls.

Paſiwâ. Bankas naudas ſihmes apgroſibâ 28.807.780.— ls, pamata kapitals 11.659.245,16, rezerwes kapitals 1.521.714,50, ſpez. rezerwes 1.000.000,—, noguldijumi 6.788.288,39, tekoſchi rezhini 43.928.186,20, walſts rezhini un depoſiti 72.729.722,84, ziti paſiwi 22.179.408,56, kopa 188.614.345,65 ls.

Grahmatneeziba.

Redakzijai peeſuhtiti:

Agr. J. Luhke. Sehklu tirdſneezibas kontrole, 1924./25. g. Nr. 2. Lauksaimneezibas pahrwaldes iſdewums.

Atbildigais redaktors: J. Welmans.

Iſdewejs: Akz. ſab. B. Dirihkis un beedri.

Apdroschinaschanas un Transporta Akziju Sabeedriba „LATWIJA“

Telegramu adrese: „Latuguns“ Rigâ. **Walde: Rigâ, Teatra eelâ Nr. 9, sawâ namâ** Tahlruni: Direkzijai 48-66, kantorim 48-68

Peenem sem wisisdewigakeem nosazijumeem un par lehtakàm premijam.

Apdroschinajumus pret uguni. Apdroschinajumus pret sahdsibu ar eelauschanos. Transportu apdroschinajumus. Kugu (Kasko) apdroschinajumus. Apdroschinajumus pret nelaimes gadijumeem. Stiklu un spogulu apdroschinaschana pret plihschanu.

Apdroschinajumus peenem: Galwenà kantori Rigâ, Teatra eelà Nr. 9 un Sabeedribas agenturâs:

Rigâ: Sabeedribas „Latwijas Eksports“, Kr. Barona eelà 20-22. Sabeedribas „Guns“, L. Smilschu eelà 9. A.-S. J. Sandbergs un B-dri, Meesneeku eelà 11. K. J. Spahde, Kalku eelà 1. Brahki P. un J. Kalnini, Nahtslaukumà 5. Sabeedriba „Stars“, Widsemes schosejà 1-3. W. Schlachats, Schkuhnu eelà 28 u. z.

Leepajà: Daetz un Pernau, Leelà eelà 9. A.-S. J. Sandbergs un B-dri, Graudu eelà 34. A. Sikinsch, Leelà eelà 20. J. Selmens, Peterpils weesnizà.

Jelgawà: K. Urbans, Katoku eelà 11. J. Muhrniks, Skrihweru eelà 52. A. Purinsch, Katoku eelà 44.
Wenspili: J. Markaus, Kuldigas eelà 15. K. Kahrklinsch, Leepu eelà 1.
Walmeerà: P. Meijers, Laukstamu. Zentralbankà.
Walkà: P. Pawlowitschs, Raina eelà 15.
Zehsis: Ed. Ogrinsch, Leelà Dahrsa eelà 15-a.
Daugawpili: A. Karizs un B-dri, Wladimira eelà 3.

Agenturas wisà Latwijà.

Latviešu
Lauksaimnieku Ekonomiskās
Sabiedribas

Piensaimniecibas nodaļa

Rigā, Lielā Ķēniņa ielā 25-27

Tālrunis 72-13. Telegramu adrese: „Agronoms“

Ieriko

rokas un cita spēka koppienotavas

pirmklasigā techniskā izvedumā un ārpus konkurences cenam ar pasaulslaveno piensaimniecibas mašinu fabriku

„Baltic“ un „F. M.“ ražojumiem.

No mums ierīkotas Latvijā 181 pienotava, kas liecina, ka Latv. Lauks. Ekonomiskā Sabiedriba iemantojuse lielu piekrišanu caur rūpigu darba izvešanu un augstakā labuma darbibai piemērotām mašinam.

Ievērojiet katru pērkamo mašinu vaj trauku **marku „Baltic“** vaj **„F. M.“**, kas garantē priekšmeta nepārspējamo labumu.

Pastāvigi krājumā
750—3000 litru stundā pienotavu komplekti.

Izsūtam uz pieprasijumu specialistus inženierus, instruktorus un montierus. Izstrādajam apstākļiem piemērotus projektus un aprēķinus, kā ari dodam lietiškus aizrādijumus **katrā laikā par brīvu.**

Pērkam sviestu katrā daudzumā un maksajam augstakās cenas.

Ātra un laipna apkalpošana, kas lauciniekam Rigā iebraucot no liela svara.

Lūdzam mūs apmeklet un Jūs būsiet katrā zinā apmierināti.

Lopu spēkbaribu:

Sojaraušu miltus ar 44/46% proteina saturu,
Linsēklu raušus I. labuma,
Linsēklu smalkumus (Barošanas miltus),
Saulespuķu raušus,
Zivju miltus,
Kviešu un rudzu klijas,
Iesala asnus u. t. t.

piedāvā no krājuma vairumā un mazumā par lētām cenam

Latviešu Lauksaimnieku Ekonomiskā Sabiedriba,

Rigā, Lielā Ķēniņa ielā Nr. 25-27. Tālrunis 804.

Laika Soba Kalendars 1926. gadam.

izsnahzis un dabujams wisos grahmatu weikalos.

Laika Soba Kalendars apweeno **labakos latweeschu sati ikus un** humoristus, pee tam nekalpo weenas deenas interesem, bet zenschas buht literarists un sabeedrists organs.

Laika Soba Kalendars sneedz plaschakas ainas no Latwijas wispahrejàs dsihwes. Sewischka wehriba veegreesta ilustrazijam 1926. g. izdewumam.

Laika Soba Kalendaram mahkslinieki ilustratori dod lihdsàs weenkrahsainàm ari **16 daudzkrahsainas ilustrazijas.** Kalendarà sihmejumi no: W. Kruhmina, J. Seberina, P. Kundsina, A. Kruhkas, K. Krauses, R. Kirdana.

Literarisko darbus dewuschi: Kokains, Lili Sirdspukstina, Atschuks, Bendradarbis, Pilsonu Jekabs, Ra-Misa, Andriks, Wolkirians, Zizero, Trakà Dore, Aspre Jahnis, Schanteklers.

Laika Soba Kalendars dabujams **J. Roses** apgahdeenà Rigà, Krischjahna Barona eelà 5.

Kalendara waditajs **Ludwigs Schanteklers.**

Leepajas apr. Kalentu pag.
6-klasigai pamatskolai wajadsigs

skolotajs-ja.

Kandidatus lukdsi peteikumus lihdsi ar atteezigeem dokumenteem eesuhtit schai pagasta waldei lihdsi 12 dezembrim sch. g., waj personigi ieraastees min tà deenà p. 12 pee pagasta padomes. Skola atrodas 2 klim. no Kalentu stazijas. Skolotaju ertoschanà augļu dahrsi, seme un plawas, kà ari zitas ehrtibas.

Schuweja

no laukeem wehlas weetu, war ari deenes. Peepr. Waldemara eelà 57-59, dz. 20, Sibert.

Jaunawa

beigusi widusskolu meklè nodarbaschanos kahdà kantori pee rakstu darbeem waj zitu tamlihdsi. Peed. lukdsi nodot Gertrudes eelà 118, dz. 105.

Energisks nepretenzeegs semkopis

wehlas saimneez. waditaja weetu masakà lauku saimneezibà, kur pats varetu lihdsstrahdat. Peed. lukdsi adr. Rigà, Swaigschņu eelà 24. d. 14 „Semkopim“.

Dailes Teatrs

Zeturtdeen, 3. decembri p. 1/28 w. Pirmo reisi Goldoni komedija
Sinkabrigàs sinjoras.
Peektdeen, 4. decembri p. 1/28 wak.
Sinkabrigàs sinjoras.
Sestdeen, 5. dec. plksi. 1/28 w.
Ligatura.
Swehtdeen, 6. dec. plksi. 2 deenà tautas israhde
Wihrs, sweķrs un tikums.

Nazionalais Teatrs.

Zeturtdeen, 3. dec. p. 5 w. skolneku israhde
Maldu komedija.
Peektdeen, 4. dec. plksi. 1/28 w.
Marijas Leiko weesu israhde
I.
„Samums“
II.
„Mihlas un nahwes spēle.“

Nazionalà Opera.

Zeturtdeen, 3. dec. p. 1/28 w.
Pihka dama.
2. Plis. Widusskolai par labu.
Peektdeen, 4. dec. p. 1/28 w.
Simsons un Delila.
Delila — Amanda Rebane.
Dirigents: Emils Kupers.
Otrdeen, 8. dec. plksi. 1/28 wak.
Oskara Schubischa 25 gadu skatuwes darbibas jubileja
Hofmana stahsti.

Rigas savienoto metalurģisko, lokomotivu, vagonu un mašinu fabriku akc. sab. „FENIKSS“

Rigā, Vidzemes šosejā Nr. 14. :: Tālruņi Nr. 36-96, 78-56, 51-62, 5-96.

Piedāvā dažada veida visaugstakā labuma:

Tērauda, čuguna, misiņa, bronzas u. cit. metalu

atlējumus

par mērenām cenam.

Bez tam **pakavus, naglas** un **mebeļu atsperes.**

Aprinka zeļu inscheneers Rigà,
Lahtschplehsscha eelà Nr. 24, dz. 8.
isdos sch. g. 7., 8. un 9. decembri plksi. 10
galigàs mutiskàs un rakstiskàs iskolès
masakprasitajeem
grants peeweschanu semesztkeem Rigas aprinki, labojameem uz walsts meschu rehkina:

7. decembri sekoschos pagastos: Intschukalna, Sehjas, Krimuldas, Bihrinu, Toles, Baldones, Daugmales, Stopinu, Ropaschu, Sidgundas, Sunteschu, Ogresgala, Itschkiles, Rembates, Leelwahrdes un Tomes.
8. decembri — Skultes, Widrischu, Lehdurgas, Plawinu, Kokneses, Aiskraukles, Skrihweru, Jumpravas, Wiskatu, Bebru, Turaidas, Siguldas, Mahlpils un Allaschu.
9. decembri — Lehdmanes, Krapes, Madlenas, Lauberes, Plahteres, Mengeles, Taurupes, Saubes, Ķeņenes, Kastranes, Lebtschu, Nihlaures un Mores.

Tuwakas sinas un noteikumi Apr. zeļu insch. kanzlejà katru deenu no plksi. 9—15.

Pededses pagastam
wajadsigs
pagasta waldes un teesas
darbwedis

ar prattiku, kuram obligatoriski jasin kreewu waloda.

Kandidati teek usaizinati peteikties rakstiski, waj labaki eerastees personigi pee padomes pag. namà wehlaschanas deenà 21. decembri plksi. 10 no rihta, eesneedsot dokumentus par izglihtibu un lihdschimejo darbibu.

Alga pehz waldibas noteikumeem ar brihwu dsihwokli, apgaismoschanu un apkureschanu. Adr. zaur pasta pal. nodalu Kudupe.

Zentralais sludinajumu kantoris
Rosenbergs & Jambitzky
Peenem un izstrahdà sludinajumus
preesch
«Latwijas Wehstnescha»
un wiseem pahrejeem weetejeem un ahrejeem laikrakstteem par ekspedizijas zenam, bez atsewischkas peemaksas.
«Rigà, Walnu eelà Nr. 15.»
Tahlrunis 7—50 | Tahlrunis 7—50

Nigrandes pagasta
6-klasigai pamatskolai wajadsigs
5. skolotajs-ja.

Kandidatiem ar pilnas pamatskolas skolotaja ieesidam teek lubgti eerastees sch. g. 5. decembri plksi. 15 Nigrandes pagasta namà, pee pagasta padomes uz wehleschanam waj lihdsi minetam laikam peteiktees rakstiski eesuhtot wajadsigos dokumentus un ihsu dsihwes aprakstu.

Alga pehz waldibas noteikumeem brihwu dsihwokli ar apkuresanu un apgaismoschanu, saimneezisku inventarju un sesta daļa no skolas augļu dahrsa.

Tuwaka dsehjeeja stacj. Wainode.

Dr. W. Isacowitz,
(Dr. med. Berlines universit.)
Ādas, venerisk un pūšļa slim.
Vaļņu ielā 26, dz. 8
pieņem no 10—1 un no 5—7½.
Damam un bērniem no 4—5 ik dienas, svētdienās no 11—12½.

Dr. J. Fiks
Krischjahņa Barona (Suworowa) eelà Nr. 8.
Veneriskās un puhšļa slimibās (Urologs). No p 10—1 un 4—7½.

Sabeedriba „Zements“

Kantoris: Rigà, L. Kehninu eelà 28. Tahlr. 65-75. Fabrika: Sloka. Tahlr. 3

Romanzements
pahrspehj 3 reises Dselsszeļu Wirswaldes normas.

Portlandzements
muhsu maluma no ahrsemes klinkereem.

Buhw- un fasades akmeni.

Izdevejs Akc. Sab. „B. Dirikis un B-dri“ drukatavà, Rigà, Ķēniņa ielà 24.

Wehstule no Leepajas.

Pagahjis wehleschanu laiks. Partiju pahrstahwji usstahjotees wehletaju sapulzès, daburja dsirdet daudz un daschadus pahrmetumus. Weens no teem wisur atkahrtojàs, proti, ka pahrstahwji atminas nomales tikai wehleschanu laikâ. Schis pahrmetums dibinats un ne tikai atteezibâ uz nomalem, bet ari uz leelakeem zentreem.

Schoreiz domaju Leepaju. Leepaja wehleschanâs dewa wisleelako balsu skaitu sozialdemokrateem. Tas nosihmè, ka leepajneeki sawâ wairakumâ naw apmeerinati, ka winu intereses neeewehro un sozialdemokrati winneem ir zeribu partija. Latwijâ katram apgabalam jabuht weenotam ap sawu zentru, kursch teescham ari waretu apmeerinat apgabala wajadsibas. Apgabalu zentreem sawukahrt jabuht weenoteem ar walsts zentru. Leepaja ir muhsu leelakais zentrs pee wakaru robescham. Schis zentrs jastiprina un saattihsta kà weetejo, tà ari wispahrejo walsts interesschu labâ. Labi sinam, ka tagad Leepaja ir minoritatu pilsehta un pat daschâs walsts un paschwaldibas eestahdês pahrstwarâ minoritates.

Neskaitamas reises rimats par Leepaju, par tàs ostas ishbuhwi, par tirdsneezibu, par ruhpneezibas atjaunoschanu, par dselsszelu sasikstmes nokahrtoschanu u. z., bet lihdz schim isnahzis tà, it kà runà par sweschu pilsehtu, kura nesaistas ar walsts saimneezisko dsihwi. Leepaja pirms kara naw bijusi tikai Lejas-Kursemes zentrs, tàs aismugure sneedsàs tahlaki. Neewehriba pret scho zentru naw saweenojama ar politiski-saimneezisku ihstenibu. Kas neeet uz preekschu, tas eet atpakal, eet bojà. Tà tas ir ar Leepaju. Tanî esoschàs un eebuhwetàs wehrtibas neisleetotas, protams, pamasàm eet bojà, saudè sawu wehrtibu.

Leels solis uz preekschu buhs safneegts ar Leepajas-Gluhdas dselsszela ishbuhwi, ari preeksch Leepajas, kà Lejas-Kursemes zentra attihstibas. Bet sche ar to ween wehl nepeeteek. Jagahdà ari par labeem satiksmes zekeem paschà Lejas-Kursemes eekscheenê. Sche wiswairak usglabajees senlatwiskais, bet walda ari kulturels sastingums. Satiksmes uslaboschana ar Leepaju ari schinî wirseenà waretu atnest sweshibu schis Latwijas malas attihstibai.

Plaschaki skat jautajums par Leepajas ruhpneezibas eestahschu darbibu un ostas ismantoschanu. Te japehta muhsu tuwakà tirgus wajadsibas, janodibina raschoschanas un pahrdoschanas noteikumi, kas wiss jau sinamâ mehrâ walsts saimneezifkàs politikas, muitas transita u. t. t. jautajumi. Pee katra no scheem jautajumeem jaapstahjas atsewischki, bet tee jaatgahdina, jo to prasa muhsu walsts wispahrejà attihstiba. Wiss tas kriht swarâ tuwakus saimneezifkus sakarus nodibinot ar Kreewiju.

Eepreeksch sazikris atteezinams ari uz kulturelo darbibu. Leepajà nopeetni strahdà un tagadejos apstahkkos ar neapschaubameem panahkumeem opera un teatrs. Schis darbs sche jawehrtè ja ne augstaki, tad katrâ sinà weenadi ar galwas pilsehtas mineto darbu. Bet sabeedriba sche wehl nespehj peenahzigi atbalstit schis mahkslas eestahdes, bet ar leelàm gruhtibam isdodas dabut pabalstus no Kulturas fonda. Ar atsinibu jaatsihmè Kulturas fonda domes pehdejais lehmums par pabalsta paleelinaschanu schim eestahdem. Mehs daudz lihdsekku schkeescham sihkakàm un maswehrtigakàm leetam, bet aismirstam leelakus usdewumus. Sche pirmà laikâ zentra usdewums buhtu, ar zeeschaku lihdsdalibu un eerosinajumeem sekmet wispahrkulturelo organisaziju darbibu un attihstibu.

Augstskolai Rigâ truhkst telpu un ari studenteem ar katru gadu gruhtaki paleek apstakki studijam. Bija pazelts jautajums par techniesko fakultatu pahrzelschanu uz Leepaju, jo teescham atteezigàs praktiskà darba weetas sche labi atrodamas. Peeteek tikai minet kara ostas darbnizas (doki), dselsszela darbnizas, Bekera fabrika, sawâ sinâ weenigà ne tik ween Latwijâ, bet Baltijas walstis wispahri. Ari no studentu saimneezibas redses weedokla galwas pilsehta naw isdewigakà weeta studijam. Redsam peemehrus Wahzijas augstskolu pilsehtàs. Schis jautajums tagad apkluses, kaut gan ta atrisinaschanà no Leepajas pilsehtas un ruhpneezibas bija sagaidama wislielakà pretimnahkschana.

Tagad weenà laikâ eerosinati jautajumi par augstkolas tautsaimneezibas nodaks sadalischanu un atsewischka tirdsneezibas instituta dibinaschanu. Waj schahda sadalischana attaisnojama? Zitads stahwoklis buhtu, ja schahdu institutu dibinatu Leepajà, kur lihdz schim naw wehl spezielas komerzisglihtibas eestahdes.

Wisu sazito kopà sanemot, jaissaka wisnoteiktakà wehleschanàs, lai waldiba, noteizoschàs sabeedriskàs organisazijas un ari prese weenadi eewehrotu walsts wisu balu wajadsibas. Schim interesem jaupurè daudz sihku interesschu. **Stud. A. G.**

Atbilde drogistam.

Tà kà „L. W.“ Nr. 224 rakstà „Balt. walstu farmazeitu kongress un drogu weikali“ minets mans wahrds, tad pahris wahrdu atbildei.

Pehz statistiskeem dateem 1924. g. Latwijà bija ap 400 daschadu drogu weikalu, no kureem tikai ap ¼ bija paschu latweeschu rokàs. Tà kà drogistu isglihtibas lihmenis pa leelakai daksai nepahrseedz i pamatskolu, tad, sinams, nevar buht i runas, ka tee „pilnigi pahrsin sawus peenahkumus“. Likums jau gan noteiz, ka tee atbildigi par sahlu sastahwa pareisibu, bet no sahlu ismekleschanas teem tatschu naw ne masakàs jehgas, tà ka wisa ta atbildiba wairak nekà problematiska. Kad sawà laikà — 1923. g. Saeimà apspreeda likumu par tirgoschanos ar ahrstneezibas lihdsekleem ahrpus apteekam, tad eeksschleetu ministrs sawà pawadraksta isteizàs sekoschi: Tee — „wiswairak teek waditi no personam, kuràm no ahrstneezibas lihdsekleem un winu fisiologiskàs darbibas, kà ari no kimikalijam naw nekahdas spezialas sinaschanas un nesskatotees uz to, wini pat nekautrejas nodarbotees ar ahrsteschanu, isgatawojot sawos weikalos no wineem eeteiktas sahles, tahdà weidà krahpdami lehttizigo publiku un kaitejot winu weselibai, pabalsta stiprà mehrà tirgoschanos ar aisleegtàm weelam (morfiju un kokainu), un tà palihdsot morfinisma un kokainisma isplatischanai un t. t.“ Schis aisrahdijums pilnigi dibinats, kà to norahdijuschas ari wairak simts rewisijas, ko esmu pa wisu Latwiju isdarijis. Tahlak J. G—sch.— aisrahda, ka drogu weikali paseminot sahlu zenas, tad man tas noteikti janoraida, jo esmu nowehrojis gluschi pretejo. Drogu weikalos sahles, es sche nerunaju par kosmetiskeem un ziteem peederumeem, pa laikam daudz dabrgakas nekà apteekàs, kur tàs teek normetas ar waldibas taksi, un galwenais beeschi ween tàs neatbild sawàm prasibam. Kà spilgtu peemehru waru peewest wiseem pasihstamàs „zehrmu sahles“, kuras beeschi ween, ihsti pa nomalem, nefatureja „fantoninu“, tà tad tàm nebija ne masakàs eedarbibas spehjas. Ja nu priwatàm apteekam wajadsigs kahds preistats konkurenzei, tad tas jameklè gan sabeedriskàs apteekàs, bet nekad ne drogu weikalos. Ja pee tam mehs wehl to nemam wehrà, ka daudzi drogisti, kureem no sahlu sastahwa un winu eedarbibas naw i jehgas, ne reti usmetas par ahrsteem, kà kahds G.— M., un pat nekautrejas braukt pee slimneekeem un nemt pa 500 un wairak no galwinas, tad — kà gan lai nosauz winu darbu? Waj ta naw wisrupjakà lauschu mahnischana? Ja jau drogists, kursch no sahlem tatschu wairak neka nesina, kà nosaukumu un pat to ahrejo isskatu tikai tà pawirschi, war usdroschinatees ahrstet, kalab tad tas noleegts feldscheereem, kuru sinaschanas daudz plaschakas? Prasiba, lai tihri ahrstneezibas lihdsekkus, kuru falsifikazija ar Wahzijas leekruhpneeku laipno gahdibu par tà sauktàm „malu walstim“ tagad sastopama waj uz katra sola, reis isnemtu ij maso drogu tirgotawu apgrosibas, ir wairak nekà dibinata. Par leeldrogu tirgotawam sche neeet runa, bet tikai par teem „Schmuleem un komp.“ un tamlihdsigeem, kuri lihdz schim tirgojàs ar sahbaku wiksi un seepju sahlem, un kuru weikalos, bez leelas bramanibas, ka tee nereti bez latweeschu walodas praschanas pat sawu eksamenu isturejuschi, naw medikamentu i par peezi lati.

Nekad neesmu usstahjees par wisu drogu weikalu isnihzinaschanu, bet gan par to nowirsischanu pareisàs sleedès. Muhsu kimijas fakultatè patlaban mahzas ap 200 farmazeitu, kuri pa leelakai daksai neatradis nodarboschanos muhsu apteekàs, kuru skaits Latwijà jau aisneedzis maksimumu, tad tur meklejams tas kadrs, kas ar laiku ari drogerijas nostahdis uz zitàm sleedem. Bet lihdz tam laikam no wisàm masajàm „drogu boditem“ jaisnem wisi tihri ahrstneezibas lihdsekli, atstahjot tàm wisus saimneezibas un ruhpneezibas peederumus un parfimeriju, kura sawukahrt naw peelaujama turet apteekàs.

Ja mums sahles par dahrgàm, tad jagahdà par sabeedriskàm apteekam, kur pati sabeedriba war noteikt peemehrotas zenas, bet drogu weikali naw un nekad nebuhs par sahlu palehtinatajeem. To es aisstahweju Baltijas walstu kongresà un to aisstahweschu ari wisur, kur buhs wajadsigs. **J. Punka.**

Latwijas Bankas darbibas pahrskats par oktobri 1925. g.

Kases stahwoklis.

T. Zentralè uz 1. oktobri 1925. g. kasè atrodàs Ls 7.080.541.75, starp teem Ls 1.288.080.— Bankas naudas sihmes, Ls 2.766.605.68 walsts kases sihmes un Ls 3.025.856.07 metala naudas. Oktobrî pawisam eenahzis, Ls 51.780.791.37, isdots Ls 52.069.233.14, atlikums uz 1. nowembri Ls 6.792.099.98. Bankas naudas sihmes pawisam apgrosibà islaistas Ls 31.500.000.—

Selta un sudraba naudas, dahrgmetalu, ahrsemju naudas un ahrsemju tratu apgrosijumi.

Selta naudas atlikums uz 1. nowembri par Ls 935.390.12. Sudraba naudas atlikums uz 1. nowembri par Ls 3.642.49 kreditâ. Dahrgmetalu atlikums uz 1. nowembri par Ls 7.870.293.32. Walsts dahrgmetali uz 1. nowembri par Ls 14.732.937.76. Ahrsemju naudas atlikums uz 1. nowembri par Ls 605.977.78.

Wekseku diskonts.

Diskonteti wekseli uz 1. oktobri bija no 641 diskontetaja 51.593 wekseli par Ls 34.514.759.14, no jauna diskonteti 18.643 wekseli par Ls 13.173.780.68. Izpirkti 20.883 wekseli par Ls 11.949.665.51, atlikumà uz 1. nowembri 645 diskontetajeem 49.353 wekseli par Ls 35.738.874.31. Jaunus kreditus peeprasijuschi 15 gadijumos par 782.000 ls, peespreesti 5 gadijumos 97.000 ls; atraiditi 10 gadijumos 685.000 ls.

Protesteti wekseli. Uz 1. oktobri no protesteteem 569 wekseleem par Ls 160.159.76, peedsihschanai nodoti 388 wekseli par Ls 52.515.30. Oktobri protesteti 395 wekseli par Ls 129.474.32, izpirkti 424 wekseli par Ls 159.442.87. Uz 1. nowembri 1925. g. paleek protesteti un neizpirkti 540 wekseli par Ls 130.191.21.

Aisdewumi.

Pret wehrtspapireem un daschadàm wehrtibam. Uz 1. oktobri 1925. g. atlikumà bija 2626 aisdewumi par Ls 8.780.429.34, aisdots Ls 199.910.80, atmaksats Ls 254.887.20, atlikumà uz 1. nowembri 2648 aisdewumi par Ls 8.725.452.94.

Pret ruhpneezibas un laukstaimneezibas inwentaru uz 1. oktobri atlikumà bija 130 aisdewumi par Ls 1.137.853.97, aisdots 3 gadijumos Ls 46.253.32, atmaksats 6 gadijumos Ls 34.457.08, atlikumà uz 1. nowembri 127 aisdewumi par Ls 1.149.650.21.

Pret prezem. Uz 1. oktobri atlikumà bija 26 aisdewumi par Ls 202.350.—, aisdots Ls 41.640.—, atmaksats Ls 15.197, atlikumà uz 1. nowembri 34 aisdewumi par Ls 228.793.

Pretschu akreditiwi. Uz 1. oktobri bija 73 akreditiwi par Ls 6.550.907.85 bebetà, izmaksats Ls 9.368.937.78, nomaksats Ls 9.641.717.55, atlikumâ uz 1. nowembri 70 akreditiwi par Ls 6.296.128.08 bebetà.

Noguldijumu operazijas.

Termina un bestermina noguldijumi. Uz 1. oktobri 1925. g. termina no 6 lihdz 12 mehnescheem un bestermina 3082 noguldijumi par Ls 4.929.007.77. Oktobri eemaksats, atwerot 79 jaunus rehkinus, Ls 141.439.16 un izmaksats, slehdzot 59 rehkinus, Ls 174.598.08; atlikumà uz 1. nowembri 3102 noguldijumi par Ls 4.895.848.85, no teem 3080 noguldijumi privatpersonam par Ls 2.176.476.16; 21 noguldijums autonomu usnehmumu par Ls 2.708.615.79 un 1 noguldijums walsts eestahdei par Ls 10.756.90.

Tekoschi rehkini. Uz 1. oktobri 1925. g. bija 1735 noguldijumi par Ls 37.715.989.15, atwehrti jauni rehkini: privatpersonam 27 un walsts eestahdem 4. Slehgti 12 rehkini un darbojas 1754 rehkini. Ahrsemju naudas tek. rehkini uz 1. oktobri 1925. g. bija 154 tek. rehkini par Ls 5.803.020.73.

Walutas apgrosijumi.

Eepirkts oktobri 2,9 miljonu dolari par zaurmehra kursu 5,175 un pahrdoti 3,6 miljonu dolari par zaurmehra kursu 5,20.

Gluhdas-Leepajas dselsszela buhwe.

Jaunbuhtwejamàs dselsszellinijas Gluhda-Leepaja buhwes darbus ussahka augusta mehnesi. Linijas isbuhwi usnehmàs inscheneeri Eglits un Rasums no Rigas. Jau ihsi pehz darbu ussahkschanas linijas isbuhwe sekmigi wirsijàs uz preekschu. Liniju eedalija wairakàs darba distanzès. Pirmà distanze eetilpst Jelgawas aprinkà robeschàs no Gluhdas stazijas lihdz Anneneeku pagastam — Tukuma apr. — un schinî nodalijumà augusta un septembra mehneschos kà ari gandrihz wisu oktobra mehnesi strahdaja lihdz 1000 strahdneeku, kuri raba linijas wirseenu un taisija usbehrumus. Darbs pee semes rakschanas darbeem ir gruhts; diwi strahdneeki, kapà strahdadami, tikko wareja weenà deenà weenu kub. asi semes izrakt un usmeest uz usbehruma nopelnot tà lihdz Ls 5 par deenu. Darbus wispirms ussahka 1. distanzes rajonà, kadehl ari scheit apm. 6 km. garumà jaunà linija ir pilnigi pabeigta.

Patlaban darbi uz jaunbuhwejamàs dselsszellinijas masleet apstahjuschees. Leelakà daļa strahdneeku ir aisbraukuschi; atlikuschees tikai pahris simtu zilweku. Wairums strahdneeku bija latgaleeschi — ap 80 proz. — un tee rudenim eestahjotees aisbrauza atpakal uz Latgali. Daudzi pawasarim eestahjotees solijàs braukt atkal atpakal uz Semgali, darbus meklet.

Eestahjuschais uz linijas pehdejo beenu kilums tomehr naw wedams sakarà ar darbineeku waj darba truhkumu, jo darbus zet turpinat ari seemà, bet gan ar daschu modernu darba rihku ussstahdischanu — jaunu semes rokamo maschinu, kuras wairakkahrt atswehrschot zilweku darba spehku. Maschinas nesen peenahza Krimunu stazijà, isahrditâ weidâ. Maschinas ir pawisam trihs un katra no tàm ismaksajot wairakus miljonus rubku. Weena no maschinam ir 46 tonas smaga, bet diwas pahrejàs — par 20 tonam weeglakas. Schee milseni ir paschgahjeju tipa, tos apkurina ar akmenoglem un malku. Maschinam riteni ir tanku weidigi un tàs koti weikli wirsas uz preekschu un atpakal. Tà kà muhsu apkahrtnes tilti scho leelo swaru neistur, tad maschinas brauz teeschi pahri upem un grahwjeem. Maschinas strahdàs bez pahrtraukuma deenu un nakti un 46 tonas smagà maschina spehj pabarit to paschu, ko pabaritu tanî paschà laikà 1080 strahdneeki, jo maschina nedaudz minutès izrok kaut lihdz 3 pehdas safaluschà semè weenu kubikasi usreis un usweesch uz usbehruma. Sahkumà gan bija schaubas, waj schee milseni buhs muhsu apstahkleem peemehroti, bet lihdz schim darbà israhdijees, ka maschinas strahdà teizami un usnehmeji bez leelàm bascham lihdz noliktajam terminam pabeigs linijas buhwi. **P. W.**

Lauku dsihwe.

Alukfne. Ruhpneeziba usplaukst. Bez agrakàs plaschàs Schlofa koku sahgetawas darbojas wehl jaunà Sihla koku apstrahdaschanas un buhwmaterialu fabrika. Tàpat Pamiljena galdneeka darbniza paplaschinata wahrda pilnà nosihmè par fabriku, kur isgatawo gan buhwpeederumus, gan mebeles. Koku apstrahdaschanas darbnizas eerihkojuschi ari Kerninsch un Metums, pee kam wiseem darba peeteekoschi. Tuwakà nahkotnè paredsama kaulu maltuwes eerihkoschana. Elektribu pilsehtas wajadsibam bez Schlofa peedahwà ari no Sihla fabrikas. Darbojas jau ari wairakas maschinu laboschanas darbnizas un paredsams eerihkot jaunas. Ar.

Wentspils. Sodits advokats. Advokats Sch. apgabalteesas sehdè aisstahwedams kahdu apsuhdseto par tirgoschanos ar alkoholiskeem dsehreeneem neatlautà laikà un weetà, sawà aisstahweschanas runà isteizàs, ka leezineeku polizijas kahrtibneeka un kanzlejas eeredna leezibam newarot tizet, jo tee pasihstami kà schuppas, kuri staigà pastahwigi pa pilsehtu dserdami un par nolaidibam atlaisti no darba. Minetee eerednî par schahdu sawu aisskahrschanu bija eesneeguschi suhdsibu meerteesnesim pret advokatu. Leetu isteesaja 26. nowembrî un advokatu sodija ar 7 deenam aresta, bez pahrwehrschanas naudas sodà.

W. B.

Talsi. Kà rehkinams attahlums starp dsertuwem un skolam? Pilsehtas paschwaldiba, prasot dsertuwju slehgschanu, usdewa ismehrit to attahlumu no skolam, basnizam, waj teesu eestahdem, rehkinot taisnâ gaisa linijà. Administratiwais departaments, neatrodot schahdu attahluma mehrischanu par pareisu, paskaidrojis, ka attahlums starp dsertuwem un minetàm eestahdem noteizams pa tuwako satiksmes zeļu.

Ns.

Pahle. Beebribu rosiba. Sche pehdejos gados, sewischki stazijas apkahrtnè, sabuhwetas daudzas jaunas ehkas, atwehrti wairaki weikali, tehjnizas u. t. t. Sakarà ar to ari weetejà dsihwe peenehmusi moschaku nokrahsu un stazijas apkahrtne, leekas, brihsi ween iswehrtisees par meestinu. Bez tam no Pahles stazijas lihdz Staizelei eerihkots jauns schaursleeschu dselszela atsarojums, bet no Pahles muischas lihdz stazijai (apm. 4 kilometri) buhwè schoseju, jo pa scho zeļu, sewischki rudenos, bij gruhti tikt uz preekschu. Lihdz ar saimneezisskàs dsihwes usplaukumu un satiksmes uslaboschanos, ari sabeedriskà dsihwe palikusi rosigaka. Nodibinatas wairakas beedribas, kuras sarihko teatra israhdes, preekschlasijumus, ceļojumus u. t. t. Ar indigo silumu un magonu sarkanumu! Biju apschilbinats no seewischu raibajeem tehrpeem, krahsu simfonijas un „schtimmungâ“ nahkoscho ragu puhteju orkestra kakofonijas, kà weenigi skatijos un wehroju, wehroju un brihnejos... (Turpmak wehl.) **Alfreds Rosits.**

Wihraka duhmos.

No kahda mahksloklotaja wasaras peesihmem.

Saulainai pagahtnei Wentas lihtschos.

Schnahkdams, weenmuligà ritmà un tuhkstoschceem ugunigu dsirksteku gar wagonu logu laisidams, drahschas wilzeens pa Kursemes lihdsenumu.

Garsch swilpeens: drihz buhs stazija. Pabahschu galwu atwehrtà logâ. Patihkams rihta dsestrums spirdsina seju, un wehjsch ahrda matus.

Kurseme! Tahlu aiz manis ir palikusi Riga ar winas pelekeem un saules tweizê nokarsteem muhreem un akmeneem. Pilneem malkeem ekspoju brihwo, dsihwinoscho lauku gaisu. Juhtos itkà jaunà dsihwes posmà eegahjis.

Jau zaredsami stazijas uguni. Sahku pastees uz iskahpschanu. Mani zela beedri meegà krahz. Schaurajà kupejà laudis ahtri nehdz sadraudsetees, lai pehz sinama laika, kad zela maisites noehstas un sarunas weela issmelta, weens otram apniktu un grembetu nogurumu meegà.

Ar weeglo zela somu rokà (omnia mea mecum porto!) iskahpu no wagona un staipu notirpuschàs kahjas.

Retee atbrauzeji steidz pee sirgeem. Es nepasihstu zilweku, kas mani sagaidis, un ari zilweks nepasihst skolotaju. Biju gan pasinojis, ka mana pajihschanas sihme buhs bruhnas krahsas rokas soma.

Dahrdedami nobrauz no stazijas peebraukturnes pajuhgi. Waj teescham mani neweens negaida?

Tuwojos zilwekam sakà kareiwja mehteli.

A, winsch wehro manu bruhno zela somu.

„Labriht! Waj juhs esoet no G... muischas? jautaju es.

„Labriht, labriht!“ atbild pihpi no mutes neisnembams zilweks sakà mehteli pee tamborateem:

„Juhs laikam muhju jaunais skolotaja jaunskungs?“ turpina winsch un jautà: „Waj jums ir dauds mantu? A, weena weeniga somina!“

(Nes', waj winsch mani issmej par manu nabadsigo bagaschu?)

Eesehstamees tamborratos. Sirgs, sanehmis meteenu „garo auju“, spraukslodams dodas zelà.

Pehz tabakas duhmeem peekuhpinatà wagona man preekschà stahw tschetru juhdschu zelsch. Rihts ir dsestrs. Satinos zeeschaki mehteli.

Pakawu klabeeni, riteni weenmuligà dahrdona un nogurums dara sawu eespaidu: man usnahk meegs.

Gribu buht nomodà un, peedahwajis kutscheeram Wahrpinam papirosu, ussahku sarunu.

Apwaizajos par apkahrtni.

Tur, luhk, kur ta diwtornu basniza un namelu puduris, paskaidro Wahrpinsch ar pahtagas kahtu norahdidams uz miglaino tahli, esot Leetawa.

Puhlos sweschà semè un walsti saskatit ko sewischku, bet kà muhsu pusê, tà ari Leetawà weenadi kuhp nomelu skursteni, un lehni solodami iseet uz ganibam lopi.

Zelsch man israhdas beigaligi garsch. Pastahwigi apwaizajos Wahrpinam, waj drihz buhsim muischà.

Aisweru azis, domadams tahdà kahrtà ahtraki nobraukt.

Muhsu preekschà koku puduri pasih balta, salu jumtu klahta, basnizina. Aiz winas lejà tek upe, bet otrà krastà pazelas muhra ehka un wehja motors.

„Kas ta par basnizinu?“ jautaju es.

„G... basniza. Un tur, pahri Wentai, P... muischa Leetawà. Drihz buhsim mahjàs“ paskaidro Wahrpinsch.

Ilgi wehl raugos uz muischas otrà stahwa atwehrto logu, kura preekschkarus lehni schuhpo wehjsch...

Brauzam gar Wentas malu, pa mahlainu un awotainu zeku. Tur lejà, luhk, Wenta! Esmu winu pirms gadeem gimnasijà mahzijees pasiht geografijas atlasà kà melnu, lokainu liniju.

Isbrauzam zauri beeseem akschmu pudureem. Pahri Wentai, starp nisju behrseem, kuros kehra wahrnas, redzama no sarkaneem keegeleem zeltà G... muischa. Esi sweizinata, mana wasaras residenze!

Lehni pahri Wentas tumschajeem uhdeneem tuwojas no otrà krasta plosts, kuru wada gaischmatains sehns. Tas ir Frizis, mans skolneeks.

(Nes', kà Frizim patiks, ka winu skaistajà wasaras laikmetà eejuhgschu grahmatu pajuhgà — nodomaju pee sewis.)

Wentas melnee uhdeni man schkeet schaušmigi dsiki un plosts par neezigu, lai noturetu sirgu un tamborratus. Instinktiwi taisos kahpt laukà.

Beidzot esam laimigi safneegušchi zeetsemi. Zelsch wed stahwà krastà. Peebrauzam pee muischas durwim. Ar skaku reeschanu muhs apsweiz diwi pinkaini suni. Zitadi — ne dwehseles.

Frizis manu bruhno zela somu eenes sawà istabà. Man nosihmetais kabinets wehl neesot saweests kahrtibà.

Schi ehnainà istabina man patihk. Koki un puku dobes loga preekschà, skats uz Wentu — wisz tas tik jauks, tik beigaligi skaists.

Frizis nolasa no azim manu wehleschanos. Ja man patihkot, scho istabu eekahrtoschot man.

Ja, es scho istabu paturu.

Juhtu saulos nogurumu un atlaischos atsweltnes krehslâ.

Swehtdeenas wakars. Sehdu pee atwehrta loga un raugos uz Wentas lihtscheem un sarkano mahlu krauju. Wehsmina rotalojas koku galotnès. Debesis sawelkas tumscheem mahkoneem: buhs leetus.

Muischas ehkas galà, gadeem nekoptà parka kokos eeperinajuschàs wahrnas. Winu kehrkschanu man brihscheem gluschi labi patihk. Labaki kà pilsehtas kafejnitschu isdiluschàs „Ein bisschen langsam“ skanas.

Esmu jau stahjees mahsskolotaja amata funkzijàs un sadalijis deenas eekahrtu.

No rihteem mehdzu peezeltees ap septineem. (Mans pareisakais chronometrs ir saules skari, kuru slihdeschanu esmu eemehrojis seesnas tapeschu sihmejumà.)

Pirmais darbs — isseldeschanàs Wentà. Swaigee, atspirdsinoschee uhdeni dara brihnumdarbus. Suhd pilsehtas slegma.

Pee rihta kafejas nem dalibu mans scheſs, Janschewskis, G... muischas rentneeks, un mans „famulus“ Frizis.

Baldees Deewam! Frizis ir zentigs un sapratigs sehns. Ar winu ir preeks strahdat.

Ar sawcem septinpadsmit muhscha gadeem winsch wehl naw ussahzis bojat sawas plauschas ar nikotinu. Naw ari aisrahwees no pirmàs mihlas.

Pehz launaga esmu brihws, un deena peeder man.

Labpraht mehdzu klejot peerobeschu preedainè. (Leetawas robeschas peeskaras muischas tihrumeem un plawam.)

Wakaros, kad ganu sehns Jahnitis (schkeet, latwju sehta bez Jahneem newar istikt) sadsinis lopus sehtà, puhlos ari es buht nodeerigs scheem saulè bruhni nodequschcem lauzineekeem. Spehzigàm, bet noweiklàm kustibam pumpeju es lopeem uhdeni no man wehl neredsetàs konstrukzijas akas.

Smeekli un sobgalibas!

Wehl ilgi pehz wakariņam, papirosu kuhpinadami un „Latwijas Wehstnesi“ lasidami, sehscham ar Janschewski pee galda.

Un tad, kad azu wahki no meega sahk raustitees, tad prom — uz „tschutschu muischu.“

*

Jahnus nostwehtijàm strauji. Wezajam plosmeekam Krishnisam bija ussmaidijusi laime: ihsi pirms swehtkeem winam isdewàs Wentà uz naktsahkeem nostwejot diwus kreetnus suschus, kurus winsch ar meistara roku duhmos noschahweja.

Ihstà laikà no Leetawas bija pahrnahzis „massaimneeks, sirgu andelmanis, ahrsemju pretschu peegahdatajs“ Murauskis, spihdoschos stilbu sahbakos, uz weenu ausi sagrubstu platmeli galwà un lokainu needras speekiti rokà.

Saprasàmanos panahza ahtri, jo uz galda kuhpeja trefnee suschi, bet Janschewskis Murauska kruhschu kabatà bija fataustijis ahrsemju kontrabandas likeeri.

Pehz swehtku maltites nobrauzàm uz salumballi. Ak, schi krahsu bagatiba! Sahkot ar zitrondseltenumu un warschu salunu un beidzot ar indigo silumu un magonu sarkanumu! Biju apschilbinats no seewischu raibajeem tehrpeem, krahsu simfonijas un „schtimmungâ“ nahkoscho ragu puhteju orkestra kakofonijas, kà weenigi skatijos un wehroju, wehroju un brihnejos... (Turpmak wehl.)

Alfreds Rosits.

Draudoschee drebuki.

(Sihkais feletons.)

Nu ir klaht! To jau gan agrak wareja paredset, kad lidereem bija jabreen dubli lihdz zelgaleem un miglà ne par ko newareja sameklet nahkoschos ministrus...

Tad kahds noslehpumains wihrs, kuram pahr leelo schalli wareja saskatit Neebras bahrsdu, tika pamanits „Latwija“ rebakzijà. Eenahzejs usdewàs par Jeschku Uhdenswaguli, bet dokumentus neusrahdija. Nu wareja nahkt kaut kas patiesam negaidits. Dìwas noslehpumainas bahrsdas pee Suhka-Berga basara!

Tad sahka falt. Debesis noskaidrojàs. Pilsoni eesahka drebet par bez kaut kahdas waldibas. Noskaidrojàs ari prahti. Ja, kas gan buhtu, ja buhtu jadzeb ari wehl skingras waldibas preekschà! To ne ikkatrs war isturet!

Katrs saprata, ka tikai tahda waldiba war nodibinatees, kurai nestahtu aiz muguras ne 37, ne 27, ne ari 12 deputati. Pee schahda sala war izeest tikai 7 wihru speedeenu, kuru war ari nosweest pee pirmà mehginajuma. Tamdehl ari Dr. Einhards nometa zimdus un sasplahwa rokàs. Uscuša zerisas lihdz pat zentralzeetuma klusai kamerai.

Termometrs rahdija taisni 7 gradus sala, bet 7 wihri stahdija waldibu, eetinuschees kaschokos, zimdeem rokàs.

Warbuht ari wineem tas isdosees, jo Suhka basara schihdi steidzigi paaugstina mehteleem zenas, bet schihdeem ir gari un smalki deguni. Wini saosch wisu!

Tamdehl sildatees, kamehr wehl laiks, jo kas war galwot, ka jau rihtu nesahk waldit aiz baiem un aukstuma dreboschs kabinets un sals nepeenemas wehl par doscheem gradeem.

Eepehrkstees pee laika malku un oditas prozes. **Jahnis Pajste.**

Wihreetes demonstrazija.

(Nowehrojumi „mahkslinceku Leiputriijâ".)

Biju nesen uf slaweno „modernâs seewetes teesu", kur zereju eeraudsit waigu waigâ scho „pahrwihroto seewceti", jeb „seewceti-wihreeti", to prokurors jau eepreeksch bija laikrakstos isreklamejis. Bet bija sanahkusi jaunatne, ta jaunatne, kura wehl prot kritiset, spreest un wehrtet. Paschas wihreetes bija atsuhtijuschas sew aisstahwjus, kuru sajuhsmâ wareja just zauri schis „idealâs seewetes" pirkstu. Mana sinkahriba tomehr nebija apmeerinata, tadehl wihlees scheit, daschas deenas wehlak dewos eksturtijâ uf mahkslinceku „Leiputriju", tak', warbuht schai „idealajâ semê" sahda eeradisees. Usrahpjotees „Putras kalnâ" mani rihkotaji noschdinaja blakus kahdai damai ar zilindru un nakts tualetê (domaju, tas aiz steigas uf maskas balli) un tâ weenâ rahweenâ zaur tumscho tuneli notiuwu dejas sahlê. Kad peezehlos un sahku isberset no schilbuma azis, israhdijâs, kâ ta leela nemaz tik behdiga naw. Schahdam eksotiskam tehrpam bija dotas wisplajchakâs teesibas, tak jau bija maksu balle. Wairums damu bija eeraduschâs bikstitês, protams wissantastiskakâs un problematiskakâs wariazijâs. Bija tur gan turzeetes, gan papuases, gan weenkahrschi... Tikai melnais domino aisfedja sejinu kâ wihges lapa, un ja ari bija brihwa, tad wismaz usskaistinata brihnischkâs krahsu modulazijâs. Wihreeschi, likas, pewisam saudejuschi jauku waldneeka oreolu, jo schai nakti waldija kehtineene-wihreete. Un tad schi ellektriskâ musika! Kâ jau smalkâs aprindâs peenahkas, spehleja dschaz-banda orkestrs, melnee negeri rahwa walâ wistrakakos gabalus. Un tas ahrprahtigais schberis! Nudee', wehrts bija pabuht Leiputrijâ. Wihreetes parade isdewâs leeliski, gobs mahkslinceekem! Ja wehl tâ droschi uf preekschu, tad mums wairs nebuhs jabrauz pee Wakareiropas, bet Wakareiropa brauks pee mums. **Waira.**

---

sijumus u. t. t. Tâ kâ isrihkojumeem truhkst plaschakas telpas, tad beedribas nodomajuschas wectejo Kalna krogu pahrbuhwet par beedribas namu. Zerams, ka scho nodomu iswest dsihwê pahleeschi atradîs wajadsigo atbalstu sabeedribâ un ari walsts eestahdês. H.

Dundaga. Auglu kaltetawas buhwe. Schejeenes laukssaimneezibas beedriba jau pahris gadu atpakal eesahka eerihkot auglu pahrstrahdaschanas eetaisi: eegahdajâs sulas speedi, auglu dsirnawas, marmelades wahritawas katlus un eesahka auglu un sakmu kaltetawu zelt. Bet pee kaltetawas usbuhwes radâs schkehrschli. Tâ kâ weeta, kur kaltetawu zehla, bij pakalnê un turpat blakus esoschâ uhdens okâ uhdens bij daschas asis dsilsch, tad kaltetawu eeraka semê 4 pehdas dsili, pilnigâ pahrleezibâ, ka par grunts uhdens eepluhschanu kaltetawâ nav ko bazêties. Tatschu israhdijâs zitadi. Sem kaltetawas bij kahda apaksschêmes uhdens „ahdere", kura brihi pehz muhrneeka darbu pabeigschanas peepildija krahjni ar uhdeni, tâ padaridama kaltetawu noluhkam nederigu. Nesklatotees uf pretlihdsekleem uhdens wairs neissuda un schogad nabzâs kaltetawu pilnigi pahrtaisit, pazelot augstaki. Tagad ta isbuhweta un eesahkusi darbotees. J.

Popc. Dahrga maise. Schinî pagastâ ir weens pahrtikas weikals, kuru no pagasta waldes rentê privata persona, tamdehl bohneeks, bez konkurenta buhdams, pehrk, pahrdod un rihkojas pats pehz saweem eeskateem un eegribas. Weeteja: eebsihwotaji suhdsas, ka wisas prezes ešot dahrgas kâ apteekas sahles. Tâ kahds zekotajs dabuja jamaksat par 1 kilogramu rupjas rudsu maises 84 santimus. Waj schahdai zilweku issuhkschanai pagasta waldei nawajadsetu darit galu?

—rs.

Nogale. Rozigaka darbiba. Muhsu pagasts brja weens no wairak atpakal palikuscheem. Ja zitos pagastos darbojâs kahdas kulturelas beedribas, tad Nogalê par to ne japaat nawareja. Pat pagasta padome, leekas turejâs pee eeskateem: arweenu lehnam un usmanigi. Tikai pehdejee pagasta padomes lehmumi ralsda, ka eeskatos notikusi pahrgrosiba. Tâ nejen padome nolehma luhgt aprinka waldi atdot pagasta wajadsibam Nogales pili, tagad jauns atsihstams lehmums: atpirkt Kaltenes pamatskolas wajadsibam Nogales wafarnîcu. Eewehrojot, ka Kaltenes skola leeschanu atrodas negaeschanos apstahklos, aprinka walde scho lehmumu wisadi atbalsta.

T. D.

Zelojoschâ teatra weesiskahde Walmeerâ 27. nowembri.

H. Bojsdorfa „Zela meistars Rahwe".

Bojsdorfa lugâ naw parasto notikumu sarezgijumu, winu nenojauschanibas, gluschi otrâdi — jau pirmâ skatâ atklahjas tragisko notikumu pirmsahkums — zela meistara Rahwes slepkava. Ari pahrejo darbojoschos lugâ personu lilteni statitajam jau eepreeksch usminami.

Saturâ dominejoschais prinzips ir morale, etika, bet, lugas beigâs galwenâ laumma sakne — neustizigâ dsellszelkarga seewa paleek nejodita, kaut gan pahrejee wainigee sanem sodu pehz nopelna.

Lugas zentralês figuras — dsellszelkargs un wina seewa. Pirmais, aiz greissirdibas pret seewas netiklo dsihwi ar zelmeistaru, nogalina pehdejo un sirdsapsinas pahrmetumu mozits isdara paschsleptawibu. Otrâ — turpina neatlautus mihlas salarus ne tik ween ar zelmeistaru, bet ari ziteem wihreeschem, lihdz noweb mihru pee slenkawibas un paschnahwibas.

Lugu tulkojis Sch. Grusewskis. Waloda atjautiga, ritms gluds, it ihpaschi isdewees sweestneezes teksts, inscenejis — reschisors Jānis Pluhme realos wilzenos. Wineem peeskanojees dekorators Niklaws Strunke. Atsihmejama dekorativâs tehrpas weenkahrschiba. Dekorators labi pahrsin sceniskas perspektives likumus.

No iehlotajeem pirmâ weetâ Otilija Muzeneeze (sweestneeze) beiwa originelu, isturetu tipu, iszelot komisma elementu.

Behrnu un jaunibas literatura.

1.

Zik swarigs zehlcens zilweka dsihwê ir behrniba un jauniba — to leelakâ waj masakâ mehrâ buhs isjutuschi un apmehruschi neween wezaki un audsinataji, bet katrs daudz maz domajoschs zilweks. Tad attihstas un isweidojas neween zilweka organisms, bet ari wina garigâ buhtne. Un zik nepeezeeschama meesai barriba un apgehrbs, tikpat nepeezeeschamas zilwekam ir garigâs wehrtibas, lai tas isaugtu ar gaischu un plaschu prahtu, un weseligeem usskateem.

Audsinaschanas weidi un panehmeeni ir loti daudzi un daschadi. Beeschi ween, ko wezaki un audsinataji nepanahk ar sawâm warbuht pat loti labi domatâm mahzibam, to panahk grahmata.

Bet te jataisa nopeetna islase. Ne katra grahmata dodama behrneem un jaunatnei; jaraugas, lai atteezigais darbs buhtu peemehrots winu attihstibai un lai tas teescham buhtu kreetns raschojums. Bestam jaisschkir diwejadas grahmatas: dailliteratura un sinatniskâ literatura.

Lajot dailliteraturas raschojumus, winns tâ pahrdsihwojam un usnemam, ka tee atstahj pehdas uf ilgaku laiku, daschreiz pat wisu muhschu. Wehl wairak tas sakams par behrneem un jaunibu. Schai jaunâ zilweka isweidoschanâs laikmetâ wina fantasija, sewischki behrnibâ, ir tik dsihwa, eespaidiga un swaiga, ka winsch lasot usnemtos eespaidus un preekschstatus, wahrda pilnâ nosihmê, isweido sawâ dwehselê par weselu dsihwu pasauli un ne weenâ ween gadijumâ guhtâs atsinas peeleeto personigâ dsihwê.

Sinatniskâ literatura lasitajam needz daschadas atsinas, sinaschanas un eerosinajumus. Tee loti no swara zilwekam, kas aug un gatawojas turpmakai dsihwei. Un eerosinajumi behrnibâ ir tee, kas noteiz jauna piljona darbigumu un raschigumu. Greeschot behrna waj jaunekla wehribu uf weenu waj otru dsihwes waj darba parahdibu, teek modinata winâ interese to isprast un noskaidroi. Wina smadsenes peerod pee domaschanas un kluhst darbigakas.

Tâ tad itklab dailliteraturai, kâ ari sinatniskai pee behrneem un jaunekleem ir wisai swariga nosihme. Tikai kriht swarâ, kahdas lai dodam sawai jaunai paaudzei schis grahmatas. Jau minets, ka ne katra grahmata peederas tai, ka tâm jabuht atteezigi peemehrotâm. Tâ tad **wajaga buht ihpaschai behrnu un jaunibas literaturai.**

Kahdai tad ihsti jabuht behrnu un jaunibas literaturai?

Behrnu un jaunibas dailliteraturâ eerindojami wisi tee darbi, kam ir ihsta mahkslas wehrtiba un kas peemehroti lasitaja garigâs attihstibas pakahpei. Pee tam scheem raschojumeem jabuht usrakstiteem saistoschi, bez usbahsigas morales un spreedelejumeem, kas nepeederas jaunatnes dsihwai un eespaidus usnehmigai dwehselei. Buhtu tatschu neprahts dot, peemehram, behrnam, kas tikko pahrwarejis lasischanas gruhtumus, grahmatu, kura prasa jau plaschu garigu aploku, lai tâs saturu peesawinatos. Behrns tad pret grahmatu mantos tikai ihgnumu un tas usspeedis sihmogu wisai turpmakai dsihwei.

Behrni loti mihl pasakas. Te winu dsihwâ un lustigâ fantasija atrod labako isteiksmi. Loti wehlams, lai pasaku teksta buhtu labi dauds ilustraziju. Pasakâm jabuht weenkahrschâm un weegli saprotamâm un tâs war iswehletees tiklab no tautu gara mantam, kâ ari no mahkslas pasakam, preekschroku dodot paschtautas raschojumeem. Lihdzâs pasakam behrnu literaturâ weeta eerahdama tautas dseesmam un dainam, behrnu dsejai un beletristikai. Par wisam leetam wajaga zenstees behrnus issargat no tahdam grahmatam, kas uf winu dwehseli atstahj nospeedoschu un druhmu eespaidu, sewischki schaurinu pasakam un stahsteem. Behrniba ir dsidra preeka un skaidras saules laiks. Mums jazenschas scho preeku wairot un stiprinat, lai tas paliktu ari wehlakai dsihwei, kad saulainâ debess apklahjees mahkoneem, buhs jazihnas ar dsihwes gruhtibam un nedeenam.

Ar to nebuht negribu teikt, ka no behrneem wajaga slehpt dsihwes launâs puses. Winas jau paschas waj uf ik sola duras azis un pastiprinat winu usnemschanu jau tâ eespaidigâ behrna dwehselê gan buhtu loti newehlami. To warbuht sinamâs robeschâs war darit wezakos gados, kad prahts jau wairak nostiprinajees, bet man tomehr gribetos eet ikt jaunatni wispahr zenstees issargat no tahdu leetu, kâ lubu un pornografiskâs literaturas lasischanas, jo tas jaunatnei nepadaris gaischaku dsihwes skatu, bet kairinâs jauneeschu jau tâ degoschos juhteklus newehlamâ wirseenâ. Wisai newehlama ari ir pahrmehrigi sapnaina fantastika, kas behrnâ attihsta slimigas juhtas, kas nereti paleek ari wehlakai dsihwei kâ smags mantojums.

Pakahpeniski pahrejot uf nopeetnakeem dailliteraturas darbeem, lasamo grahmatu krahjums japapildina saskaņâ ar jauneescha attihstibu. Tikai newajaga nemt neko weenpusigi, jo zik daschadâs waratwihksmas krahsâs mirdz sadalits saules stars, tik ne masak krahsu atspoguļojas behrna waj jaunekla dwehselê. Tatschu ari wisa muhsu dsihwe daudzkrahsaina.

Loti mundru un pazilajoschu eespaidu uf behrnu atstahj eewehrojamu wihru dsihwes un darbibas aprakstî. Tikai schahdu raschojumu lasischana peekritis jau behrnibas weblakeem gadeem. Pirmâ weeta ari sche eerahdama paschtautas darbineekeem, kawischki wehribu wehrschot uf winu isweidoschanâs zeļu, jo latwju kulturas darbineeku attihstibas zeļsch ir bijis lihdz schim ihsts ehrkschku un neatlaidiga darba zeļsch.

Speziali un sauši finatnisti raschojumi jaunatnei neder. Tomehr grahmata nebrihkst buht pawirscha. Daudz schai sinâ grehko tee zilweki, kam eespehja farakstit jaunatnei schabdas grahmatas, bet kuri to nedara, jo populari-sinatniska literatura muhsu deenâs ir gauscham nabaga.

Patlaban muhsu pamatskola eewirsas tahdâs wehlamâs sledês, ka ta sawâ sinâ zeenigi war nest dsihwes skolas nosaukumu, bet wisu wajadsigo skola tomehr newar dot.

Scho robu war weikt popularisinatniskas grahmatas. Pirmâ weeta sinatniskâ literaturâ eerahdama, sinams, dabas sinatnei, jo daba ir wisas dsihwibas avots. Ar tam war eepasihstees tiklab teoschos apzerejumos: par augeem, par dsihwneekeem, par semi u. t. t., kâ ari zelojumu waj daschadu semju aprakstos. Tad nahk sabeedriskas sinatnes un pahrejas. Eepasihstinoschanai ar sabeedriskam sinatnem wisai ceteizami zelojumu apraksti, kas rahda daschadu walstu un tautu sabeedrisko eekahrtu un paraschas.

Sneegdami jaunai paaudzei positiwa satura grahmatas, wezaki un audsinataji sehs winâ lobu sahlu. Sinams, schehkla tad ari nepaliks bez augleem, no winu sehjuma isaugs zilweki ar weselu prahtu, dsihu garu un zeļkâm juhtam, no kureem waidês gaidit weenigi kreetnus un raschanas darbus.

Luhk, grahmatas ir leels atspeids audsinoschanâ. Dabeet behrneem un jaunatnei winas un ruhpejatees par winu sisisko attihstibu, neaismirstot to seelo wehrtibu, ko semê slehpj neesa — garu.

R. Deisons.

(Turpmak beigas.)

Wa[illegible]ijas kugu bu[illegible]wneeziba.

Newar noleegt, ka Wahzijas kugu buhwneeziba, wairak nekâ kahda zita ruhpneezibas nosare, web pastiprinatu zihņu par sawu pastahweschanu. Schahds stahwoklis tomehr ir rakstursigs neween preeksch Wahzijas, bet usrahda starptautiskas pasihmes, jo lihdsigu krisi pahrdsihwo patlaban wispasaules kugu buhwneeziba. Kâ eemesllus minejim galwenâ kahrtâ pasaules pehzkara tirdsneezibas samasinaschanos un tanî paschâ laikâ pastiprinato kugu buhwneezibu. Nesultatâ mehs redsam, ka starptautiskâ kugneezibâ ir tonaschas wirspeebahwajums, kas redzami speesch uf leju kugu fraktis.

Wahzijas stahwoklis kugu buhwneezibâ ir drusziņ zitadaks. Winai sawas ahrejâs tirdsneezibas wajadsibu apmeerinaschanai ir wajadsigs wairak kugu, nekâ patlaban to ir. Tomehr jaunu kugu buhwneezibu trauzê tas, ka lihdsigam pasahkumam ir gruhti atrast wajadsigos finansielos pabalstus. Lihdz pasaules karam jaunbuhwejamo kugu skaits un tonascha arweenu peeauga, sasneedzot sawu kulminazijas punktu 1913. gadâ, kad buhwejâs 826 kugi koptilpumâ 458.940 reg. brutto tonas. Kopsch 1914. gada kugu jaunbuhwes samasinajas un 1918. g. usrahda tikai 35.000 brutto tonas. Bet jau no 1919. g. konstatejams atkal ahrkahrtigi straujsch jaunbuhwejamo kugu tonaschas peeaugums un 1922. gadâ jaunbuhwejamo kugu skaits un tonascha pahrsneedz 1913. gada apmehrus.

Schis straujais kugu buhwneezibas peeaugums 1919.—1922. g. usskatams par Wahzijas tirdsneezibas flotes atjaunoschanas periodu. Uf Wersalas meera lihguma pamata, kâ ari sakarâ ar saudejumeem kara laikâ, Wahzijas tirdsneezibas flote bija samasinajusees wismaz par 50 proz., jo 3. dezembri 1918. gadâ tirdsneezibas flotes leelums bija 2.830.000 brutto tonas pret 5,5 milj. brutto tonam 1913. gadâ. Schinî laikâ Wahzijas tirdsneezibas flote pehz sawa leeluma ceenrhma otro weetu pasaulê.

Patlaban schis tirdsneezibas flotes atjaunoschanas darbs apstahjees un ta turpinaschana paschu spēkeem ir apgruhtinata. Kopsch 1922. g. kugu jaunbuhwju skaits slihd uf leju. Wahzijas kugu buhwetawâs 1924. g. eelaisti uhdeni 131 kugis ar 235.116 brutto tonam, kamehr scho buhwetawu produkzija waretu buht 950.000 br. tonas. Tas leeku triz rahda kugu buhwneezibâ patlaban pahrdsihwojamo krisi. Pasuhtijumu truhkums speesch kugu buhwetawâs darbus samasinat lihdz eespehjamam minimumam. Tikai 2 kugu buhwetawas („Germania" — Kilê un akz. sab. Wahzijas kugu buhwetawâ Hamburgâ) ir schinî sinâ isnehmums, jo winas nodroschinajuschas ar ahrsemju pasuhtijumeem.

Wispahrejo kugu buhwneezibas stahwokli tomehr newar usskatit par teizamu, jo pasuhtijumu truhkums no wahzu rederu puses, arweenu peeaugoschâ ahrsemju konkurenze un imagenobokli rada kugu buhwneezibas attihstibai leelas gruhtibas.

No waloibas sch. g. februara mehnesi kugu ihpaschneekeem tika atwehlets kredits 50 milj. s. marku apmerâ, kursch gruhto sta[illegible] ir samâ mehrâ uslaboja. Tomehr schi palihdsiba radîs uslabošanos tikai uf sinamu laiku, galwenâ kahrtâ patrizotees walsts pabalstiem kugu buhwetawas warês pagaidam atturetees no turpmakas strahdneeku atlaischanas. Par walsts kreditu usnehmeji matsâ walstij 5 proz. un wineem ari no personigeem lihdzekleem jasedz puse no buhwes isdewumem. Naw tapehz brihnums, ka scho waldibas kreditu kugu ihpaschneeki izlietoja deesgan atturigi, tamdehl, ka nemot wehrâ gruhtos naudas apstahklus, otrâs puses isdewumu samaksa bija arweenu saistita ar leelâm gruhtibam. Ar walsts kreditu palihdsibu zit finams ir usbuhweti 13 un remonteti 33 kugi.

Kugneezibas un kugu buhwneezibas sekmiga attihstiba buhs eespehjama tikai tad, kad atweglojees nodoklu nasta un peeaugs wispasaules tirdsneeziba, kuras peeaugums radis ari dsihwaku peepraszijumu pehz lehtakeem pretschu pahrwadaschanas lihdzekleem — kugeem.

Silv.

Pahrleezinoschu tehlu sneedza Alberts Timma (dsellszelkargs) druhmu noskanu noglesnâ, bagati izseldams psichologiskos stahwoklus. Anze Silnowska (dsellszelkarga seewa) laba sihmejumâ un ustwerê. Wehl minams Karlis Osolkahja (meschsargs).

Israhde bija wideji apmekleta. Zelojoscho teatri prowinze usnem, kâ mihlu weesi.

Turek-Dalins.

Kam peespreežas Kulturas fonda bibliotekas?

Kulturas fonda dome 30. nowembra sehdê peespreedusi 1925. g. ferijas K. F. bibliotekas sekoschâm organisazijam:

Aizgas apr.: Vihrinu pag. Peterupes kooperatiwam, Leciwahrdes pag. padomei, Katlakalna laukssaimneezibas beedribai, Ilschtiles pag. Turkalnes izgl. beedribai „Lihdumneeks", Pinku izglihtibas beedribai, Latw. jaun. saweenibas Rembates organisazijai.

Sehļu apr.: Weciatwas labdarības beedribai, Gatartas bibliotekas beedribai, Kalsnawas patehretaju beedribai „Strauts", Latw. jaun. saweenibas Graschu organisazijai, Brantu (resp. Launkalna) Raunas-Brantu biol. b-bai, Latw. pretalkohola b-bas Lesseres nodalai, Jaunpeebalgas kulturas beedribai, Raiskuma izglihtibas beedribai, Wehjawas bibliotekas beedribai.

Walmeeras apr.: Konu dseedaschanas beedribai, Umurgas - Sahrumu dseedaschanas beedribai.

Walkas apr.: Smiltenes-Palsmanes-Aumeisteru - Gaujeenas laukk. beedribai, Smiltenê.

Wentspils apr.: Wentspils un apkahrtnes laukk. kooperatiwam, Sarkanmuischas pag.

Talsu apr.: Latw. kult. weiz. beedribas Pastendes nodalai.

Kuldigas apr.: Skrundas kooperatiwam „Raschotajs", Wahrdupes sadraudsigai beedribai „Swaigsne", Kuldigas pag.

Aizputes apr.: Latw. jaun. saweenibas Pawilostas organisazijai, Upesmuischas pag., Apriku laukssaimneezibas beedribai „Lihdums", Aizputes-Pils pagasta padomei.

Leepajas apr.: Kruhtes jaunatnes saweenibai „Dzirkstis", Bahrtas-Kruhtas pag., Nihzas tautas nama beedribai, Gaweeses bibliotekas beedribai, Krotes laukssaimneezibas beedribai.

Tukuma apr.: Sniceres bibliotekas beedribai.

Jelgawas apr.: Kalnamuischas Terwetes bibliotekas beedribai.

Jaunjelgawas apr.: Latw. kult. weiz. beedribas Wahrenbeekas nodalai, Neretas laukssaimneezibas beedribai, Slates dseedaschanas beedribai.

Ilukstes apr.: Latw. kult. weiz. beedribas Skrundalinas nodalai.

Daugpils apr.: Latw kult. weiz. b-bas Antuschu nodalai, Ungurmuischas pag., Meschmuischas laukk. weiz. b-bai „Waga", Daugpils latg. rom.-kat. kult. weiz. b-bas „Saule" Jesupowas nodalai, Latw. katolu jaunatnes beedribas Warkalwas nodalai, Ruschonu krahj-aisdewu sabeedribai, Kapinu pag.

Rehzeknes apr.: Sofnas krahj-aisdewu sabeedribai Sofnâ un Sofnas patehretaju beedribai „Rasna", Puschas krahj-aisdewu sabeedribai, Puschas meestâ.

Ludzas apr.: Silupes latweeschu beedribai, Ludzas latg. kult. weiz. b-bas Nerzas nodalai, Latw. kult. weiz. b-bas Wezslabadas nodalai, Istras pag., Latw. kult. weiz. b-bas Gawru pag. nodalai.

Pilsehtu, meestu un ihpaschâm organisazijam: Tukuma pilsehtas bibliotekai, Zehsu weesigai beedribai, Waltas izglihtibas beedribai, Rehzeknes pilsehtas centralei bibliotekai, Piltenes izglihtibas b-bai „Auzma", Kr. Waldemara juhrskolai Pahrdaugawâ, Apes laukssaimneezibas beedribai, Mihlgrahwja besalkohola b-bai „Seemeklblahsma", Zehsu aprinka zeetumam Zehsis, Subates patehretaju beedribai, Kahrsawas laukssaimneezibas beedribai, Tabora eestahdei Jelgawâ, Salazgrihwas saweesigai beedribai, Borowkas meesta klubam (Ilukstes apr.), katolu garigam seminaram, Rigas, Daugpils, Rehzeknes un Jelgawas skolotaju instituteem un Zentralajam pedag. institutam.

Papildinat skolu lasitawu schurnalu farakstu ar 100 eksemplaru „Daba" 1924. gada gahjumu. Tâpat ar schurnala „Audsinatajs" par 1925. gadu 200 eksemplaros.

R.

Dsihwe Turzijas galwas pilsehtâ.

T. Ir wehl pasaulê galwas pilsehta, pa kuras nebrugetâm eelam staigâ ehseli un kasas, bet tahlrunis un elektriba skaitas par brihnumeem. Ta ir Turzijas jaunâ galwas pilsehta Angora.

Pirms pahrs gadeem Angora wehl bij neezigs un neweenam nesinams meestinsch Anatolijâ, bet tagad ta ir toposchâ Turzijas galwas pilsehta. Pahrwehrst masu meestinu par metropoli naw weegla leeta un naw isdarama pahrs gados, kamdehl ar waldibas eestahdschu pahrzelschanu uf turceni masais meestinsch tagad pahrpildits lihdz beidzamam. Kemal-Paschà gan paspehjis usbuhwet weselu jaunu kwartalu ar eiropejiskâm waldibas un ahrsemju pahrstahwneezibas ehkam, tomehr eerednî saspeesti wezajâ Angorâ.

Par Angoras zentru skaitas Angoras weesniza — paprahws nameliš ar pahrs desmit „istabam eebrauzejeem". Weesnizas „sahle" — tumscha apala istaba, no kureenes masas durtiņas wed uf „numureem", tâ kâ no „table d'hôtel" nereti war noskatitees „numurneeku" intimâ dsihwê. „Sahli" apgaismo leela petrolejas lampa, kura tomehr netrauzê weesem justees omuligi. Un weesi ir daschdaschadi un no wisâm tautibam. Netruhkst te aukstasinigo angļu, paschapsinigo amerikanu, jautro franschu ar monokli azîs, schestikulejoscho italu, weikalneezisko un sihksto wahzu, ne austrumneezisku raibo japanu, kineeschu un pat indeeschu. Ta ir frakotâ publika, bet eelâs walda wehl wezais austrumneezifkais apgehrbs. Ja Angoras waldiba peenehmusi eiropeeschu kalendaru, pehz kura tagad skaitas 1925. gads, tad jaseka, ka paschâ Angorâ un tâs apkahrtnê wehl walda wezais turku kalendars ar 1341. gadu... Tomehr Angora eiropeisejas: eelâs war redzet eiropejisku gehrbtus wihreeschus, koketâs turzeetes ar pazelteem plihvureem un — kafejnizas ar jazzbandu. Pa starpu tam jauzas ehseļu dsineju kleebseeni, austrumneezisku raibais puhlis un ahmuru klaudseeni, jo Angorâ waj uf katra sola buhwê jaunas mahjas.

Netruhkst Angorâ ari kulturelu labumu — teatrs un kino. Teatri usweds lugas no franschu revolucijas laikeem, jeb komedijas, kuras issmej wezo Turziju. Kinematografos, kâ jau wisur, tâ ari Angorâ, israhda tikai amerikanu „triku dramas" jeb salkanâs wahzu mihlas lugas.

Nesen Kemal-Paschà sarihkojis Angorâ pirmo eiropejisko balli, kurâ warejuschi dejot wisi, kam bijuschas... frakas. Tomehr eeguht Angorâ fraku ešot loti gruhti un tadehl publikas naw bijis wisai daudz. Wiswairak dejojis pats Kemal-Paschà. Balle loti patikusi turzeetem, bet turkeem ta naw bijusi wisai pa prahtam.

Pagaidam gruhti spreest par Kemal-Paschà Turzijas eiropeisejschanas panahkumeem, bet nenoleedzams tas, ka ar eiropeeschu apgehrbu turki ahtri ween peesawinajas ari eiropeeschu kulturu, kaut ari pa preekschu gan negatiwâs puses.

Mikrobi un tautu brahliba.

Amerikanu finatneeks Kirs Edisons farakstijis apzerejumu, kurâ sewischki asprahtigi apskata Pastera finatniskos sasneegumus. Winsch skaidri peerahda egoistiskâs mahzibas nenosihmigumu. Pilnigs individualisma nederigums nowehrojams uf muhsdienu higienas pamateem.

Zilwekam, kuram ir peeklahjigi eenahkumi, peeteekoschi wisu wina wajadsibu apmeerinaschanai, — protams, ir weegli teikt, ka winam naw nekahdas balas par to, ka lahds no wina laimineem waj lihdzpilsoneem dsihwo wisleelakâ nabadsibâ. Schahds spreedums tomehr buhs wisleelakâ mehrâ nepareizs.

Daudzo pehtneeku darbi higienas nosarê ik ar katru deenu wairak nosleidzo, ka starp wiseem sabeedribas lozekleem, kâ bagateem, tâ nabagiem, pastahw kopigas wezelibas aizsardsibas intereses. Slimibu mikrobi personibas neatsibst. Taisniba gan, ka zilweks, kas dsihwo labakos apstahklos, ir masak apdraudets no slimibu peelipschanas. Tomehr tagad, ka leelakai daļai, eksistenzes zihņâ teek eerauti ari bagatee un patehrê ieelu daļu no sawas nervu energijas. Ne masumu energijas nem ari ijreezas. Pee tam, taisni pahrmehrîga nervu energijas izschkeeschana ir daudz sihkstenata par fizisko spehku pahrgu, un daudz wairak nowehrsina organismu, padarot to nespehjigu zibinatees ar slimibu eespaideem.

Mikrobi, pehz leetu buhtibas, paleek par sociaalisma studinatajeem. Tas nahk zaur nepeezeeschamibu west woenmehr un wisur zihņu ar lipigâm slimibam. Newar atdalit pilsehtas nomales no bagatneeku rajona, eerihkot starp teem kaunto, lihdzigu koranteinei. Slimiba, kas parahdijusees nabadzigâ eezirkni, pdraud wisu pilsehtu. Tamdehl autos weselibas aizsardsibas sinâ wija pilsehtas sauzkla tâ weena sapiba. Mikrobi, kas eerosinajuschees kaunkehdâ pagrabâ pee bedâ mirstoschem nabagem, war eelauzties arimiljardeera pilî un apdraudet wina dsihwibu. Tahdejadi mikrobi apweeno wisus sabeedribas lozekļus.

1889. gada wasarâ teezâs Krewijas guberâs no bada mira wairaki tuhkstoschi zilweku. Tee bada pamirusschem izsaukâs influenza, kas sihkst schim issauza kaut gan lipigu, tomehr beigsim nekaitigu slimibas eekaisumu. Nepeeteekoschas baribas dehl pee bada zeetejeem influenzas ratsturs paasinajâs. Tâ izsaukâs loti bihstama influenzas forma (jeb gripa), kura ahtri izplatijâs pa irdsneezibas sistemas zeleem Wahzijâ, Franzijâ un Anglijâ un, beidzot, aizsneedza ari Seemeļ-Amerikas Sawienotos Walstis. Tur wina usbruka zilwekem, kuru dsihwes enerģija israhdijâs wahjala un nowieda to kapâ weselcem simtcem. Galu galâ israhdijâs, ka pat daudzeem amerikanu bankereem wajadzeja mirt Kreewijas neraschas dehl.

Schis peemehrs jau peerahda, ka wisai pasaulei sanitarâ sinâ ir kopigas intereses. Tomehr tahdus war atrast mehi daudz. Nujorkas sanitarkomisijai wajadzeja iesk sihwu zihņu pret kolera tikai tamdehl, ka 1891. gadâ Krewijâ pee kahda musulmaņu svētku kapa, Meschedas tuvumâ, salasijâs vairak ļaužu svētzelotaju skaitâ.

Pats par sevi saprotams, ka weenas pilsehtas eedsihwotajus saista kopâ wehl tuvakas intereses. Schahdsmitâ gadsimtenî schaušņigais zeetumu stahwoklis un tur eeslodzito zeedzinas issauza nahwigu epidemiju (kâ leekas, aiz tisa formu), no kuras mira ne tikai eeslodzitee noseedznieki, bet ari teesas isnekletaji, prokurori un teesneschi. Tas bija welnits sods par to, ka wini peelaida apstahklus, kuros wareja izsaukties minetâ epidemija. Tahdi ir wehstures peemehri, no kureem mums jamahzas, lai neatkahrtotu senâs kluhdas.

M. T.

Pahrtikas produktu zenas Rigas tirgos.

(Widejas zenas, masumâ).

Maise: rudzu, rupja 1 klgr. Ls 0.25; saldskabbâ Ls 0.40; kweeschu, baltâ Ls 0.75; kweeschu, rupjâ Ls 0.44.

Graudu un miltu produkti, graudi: rudzi Ls 0.24; kweeschi Ls 0.40; meeschi Ls 0.24; auzas 0.24; sirni Ls 0.50; pupas Ls 0.46. Milti: rudzu, rupji Ls 0.25; kweeschu, rupji Ls 0.44; meeschu Ls 0.58. Putraimi: meeschu Ls 0.48; auzu Ls 0.76; griķu Ls 0.78.

Gaļas produkti: swaiga zuhku gaļa 1 klgr. 1.86; schahweta Ls 2.10; swaiga leellopu gaļa Ls 1.15; tesa Ls 1.50; aitas un jehra Ls 1.20.

Tauki: swaigi zuhku 1 klgr. Ls 2.60; leellopu Ls 1.50; aitu un jehru Ls 1.40.

Deļas: duhmu 1 klgr. Ls 4.40; krakowas Ls 2.20; tehjas Ls 2.10; aknu Ls 1.60.

Peena produkti: sweests 1 klgr. Ls 4.80; seers, rata Ls 3.70; krehjums salds 1 litrs Ls 2.10; peens, swaigs Ls 0.28; wižu olas gab. Ls 0.16; medus, schuhnâs Ls 3.90; medus, mahkslīgs Ls 1.20.

Siwis: laschi, swaigi 1 klgr. Ls 4.50; juschi, dsihwi Ls 3.80; karpas Ls 2.40; wimbas Ls 2.80; lidzakas Ls 2.60; lihni Ls 2.70; karusas Ls 1.90; raudas Ls 1.40; asari Ls 1.50; nehgi gab. Ls 0.16; menzas, swaigas 1 klgr. Ls 0.60; renges, swaigas, kahlâ Ls 0.35; silkes, sahlitas, 1 klgr. Ls 0.20.

Mahju putni: sofis, dsihwas gab. Ls 10.—; tihtari Ls 8.50; pihles Ls 5.—; wistas Ls 4.—; zahli Ls 2.25.

Medijumi: rubeni, gabalâ, Ls 3.40; irbes Ls 2.80; sali Ls 3.10; pihles Ls 2.40.

Augli: ahboli, swaigi, klgr. Ls 0.40; bumbeeri Ls 1.20; zitroni gab. Ls 0.20.

Sakņes: kartupeli 1 klgr. Ls 0.12; burkani Ls 0.20; beetes Ls 0.18; kahli Ls 0.16; sihpoli Ls 0.45; kahposti, wirsinu, Ls 0.35; kirbji Ls 0.20; gurķi, swaigi 1 gab. Ls 1.20; gurķi, skabbi, Ls 0.15.

Lopbariba: seens 1 zentners Ls. 10.—; timotinsch Ls 13.—; ahboliņsch Ls 13.—; salmi, wasaraja, Ls 7.—; salmi, rudzu, Ls 5.50.

Malka: behrza 1 asis Ls 42.—; alkschņu Ls. 35; preeschu Ls 36.—; egļu Ls 32.—; rinkis (26×14) Ls 2.35.